

संक्षिप्त
ठाणे हे खोक्याचे केंद्र - उद्धव ठाकरे
■ ठाणे/ कल्याण/ दिवा: तुप्ली गौरी

ठाणे हे खोक्याचे केंद्रबिंदू आहे. या केंद्रबिंदूच्या बुडाला मशालीने आग लावली तर संपूर्ण राज्य गदारमूक्त होईल, अशी टीका करत गवारांना क्षमा नाही, हे आनंद दिघे यांचे संस्कार विसरू नका, असे आवाहन शिवसेना (ठाकरे गट) पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी शनिवारी ठाण्यातील सभेत बोलताना केले. तसेच मागच्या वेळी बिनशर्त पाठिंबा देणाऱ्यांनी यंदा इनशर्त पाठिंबा दिल्याचे सांगत मनसुकी गुजरे

म्हणजेच गुजरात नवनिर्माण सेना झाली आहे, असा टोला त्यांनी राज ठाकरे यांना अप्रत्यक्षपणे लगावला. शिवसेना (ठाकरे गट) ठाणे शहर उमेदवार राजन विचारे, कोपरी- पाचपाखडीचे उमेदवार केदार दिघे, ओवळामाजीवडाचे उमेदवार नरोरा मनोरा, कल्याण ग्रामीणचे उमेदवार सुभाष भोईर, डोंबिवलीचे उमेदवार दीपेश म्हात्रे, कल्याण पूर्वचे उमेदवार धनंजय बोडारे यांच्या प्रचारासाठी शिवसेना (ठाकरे गट) पक्ष प्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी शनिवारी ठाणे, डोंबिवली आणि कल्याण येथे जाहीर सभा घेतल्या. मुंबई महापालिकेत त्यांच्या कंत्राटदार मित्राला पाऊल ठेवू दिले नाही म्हणून त्यांनी माझे सरकार पाडले, असा दावा करत 'केल्य काम भारी, लुटली तिजोरी, आता पुढची तयारी,' अशी टीका त्यांनी शिंदेच्या शिवसेनेच्या जाहिरातबाजीवरून केली.

लॉरेंस बिष्णोईचा भाऊ अनमोल अमेरिकेत ताब्यात

■ मुंबई : प्रथमेश चव्हाण कुख्यात गुंड लॉरेंस बिष्णोईचा भाऊ अनमोल बिष्णोईला अमेरिकेत ताब्यात घेण्यात आले आहे. अनमोल अमेरिकेत असल्याची माहिती भारतीय यंत्रणांना मिळाल्यानंतर त्याला पकडण्यासाठी मुंबई पोलीसांनी अनमोल

बिष्णोईच्या प्रत्यार्पणासाठी प्रस्ताव पाठवला होता. अनमोलला कॅलिफोर्नियामध्ये ताब्यात घेण्यात आले आहे. सलमान खानच्या घराबहेरील गोळीबार प्रकरण आणि बाबा सिद्दीकी हत्या प्रकरणात अनमोल बिष्णोई सहभागी आहे. राष्ट्रीय तपास संस्थेने (एनआयए) ऑलकडेच अनमोल बिष्णोईची माहिती देणाऱ्याला १० लाख रुपयांचे बक्षीस जाहीर केले होते. एनआयएने अनमोल बिष्णोईविरुद्ध २०२२ मध्ये नोंदवलेल्या दोन प्रकरणांमध्ये आरोपपत्र दाखल केले आहे. गेल्या महिन्यात, मुंबई पोलीसांच्या गुन्हे शाखेने विशेष मोकका न्यायालयात अनमोलला भारतात आणण्यासाठी प्रयत्न सुरू असल्याची माहिती दिली होती.

विधानसभा निवडणुकीत निवडणूक आयोग पथकांची जबरदस्त कामगिरी

आचारसंहिता भंगाच्या ८, ६६८ तक्रारी निकाली, ६६० कोटी १६ लाख रुपयांची मालमत्ता जप्त

■ मुंबई : विशाल कारंडे महाराष्ट्रातील विधानसभा निवडणुकीत यंदा निवडणूक आयोगाच्या पथकांनी मोठी कामगिरी केली आहे. निवडणूक जाहीर झाल्यापासून बेकायदेशीर रक्कम, सोने, चांदी, दारू आणि अमलीपदार्थ जप्तीची थडक कारवाई केली आहे. या कारवाईत आतापर्यंत एकूण ६६० कोटी १६ लाख रुपयांची मालमत्ता

जप्त केली आहे. सोमवारी विधानसभा निवडणुकीचा प्रचार तोफा थंड झाल्या. परंतु त्यानंतर दोन दिवस निवडणूक आयोगाचे पथके आणि पोलीस प्रशासन अधिकच सतर्क असणार आहे. राज्यात २० नोव्हेंबर रोजी एकाच टप्प्यात मतदान होत आहे. राज्य आणि केंद्र सरकारच्या विविध अंमलबजावणी यंत्रणांनी १५ ऑक्टोबरपासून बेकायदा पैसे, दारू, अमली पदार्थ, मौल्यवान धातू

आदींच्या विरोधात केलेल्या कारवाईत एकूण ६६० कोटी १६ लाख रुपयांची मालमत्ता जप्त केली आहे.

राज्यभर आचारसंहितेची प्रभावी अंमलबजावणी सुरू आहे. सोमवारी नाशिकच्या एका नामांकित हॉटेलमध्ये

कोट्यवधी रुपये सापडले आहे. त्या रुपयांची मोजणी निवडणूक पथकाकडून करण्यात येत होती. ही रक्कम पाच कोटीहून अधिक रक्कम असल्याची प्राथमिक माहिती आहे. त्या ठिकाणी राजकीय पक्षाच्या नेत्याची गाडी जप्त करण्यात आली. दोन दिवसांपूर्वी मुंबईत ८० कोटीची चांदी जप्त करण्यात आली होती. त्यानंतर जळगाव आणि नागपूरमध्ये सोने, चांदीचे दागिने जप्त

केले होते. हे दागिने सराफ व्यावसायिकांचे होते. परंतु त्यासंदर्भातील कागदपत्रे नसल्यामुळे ते जप्त केले होते. निवडणूक आयोगाने आचारसंहिता भंगाच्या तक्रारीवर कारवाई केली आहे. १५ ऑक्टोबर ते १८ नोव्हेंबर २०२४ दरम्यान राज्यभरत सी-व्हिजिल (ए-न्यूट) अॅपवर एकूण ८ हजार ६७८ तक्रारी प्राप्त झाल्या. त्यापैकी ८ हजार ६६८ तक्रारी निवडणूक

आयोगाकडून निकाली काढण्यात आल्या आहेत, अशी माहिती मुख्य निवडणूक अधिकारी कार्यालयाने दिली आहे. सी-व्हिजिल अॅपद्वारे नागरिक आचारसंहितेच्या उल्लंघनाबाबत तक्रार दाखल करू शकतात. हे अॅप कोणत्याही अॅपस्टोअरमधून डाउनलोड करता येते. तक्रार दाखल झाल्यानंतर संबंधित पथकाद्वारे चौकशी करून योग्य ती कारवाई करण्यात येते.

६५ वर्षे जुना खासदार अपात्रता कायद्याच्या जागी नवीन कायदा आणण्याची केंद्राची योजना

■ नवी दिल्ली : प्रगती शर्मा लामाचो पद धारण करण्यासाठी खासदारांना अपात्र ठरवणारा ६५ वर्षे जुना कायदा रद्द करण्याचा केंद्र सरकारचा विचार आहे. सरकार एक नवीन कायदा आणण्याचा विचार करत आहे, जो सध्याच्या गरजांशी सुसंगत असेल. कलराज मिश्रा यांच्या अध्यक्षतेखालील

नफ्याच्या कार्यालयावरील संयुक्त समितीने (व्गड्) केलेल्या शिफारशीच्या आधारे तयार करण्यात आलेल्या संसद विधेयक, २०२४ 'चा मसुदा केंद्रीय कायदा मंत्रालयाच्या

विधिमंडळ विभागाने सादर केला आहे. विद्यमान संसद (अपात्रता प्रतिबंध) कायदा, १९५९ च्या कलम ३ चे तर्कसंगतीकरण करणे आणि अनुसूचीमध्ये दिलेल्या पदांची नकारात्मक यादी काढून टाकणे, ज्याच्या धारणेमुळे लोकप्रतिनिधी अपात्र ठरू शकतात, हे प्रस्तावित विधेयकाचे उद्दिष्ट

आहे. विद्यमान कायदा आणि इतर काही कायदांमधला संघर्ष दूर करण्याचाही प्रस्ताव आहे ज्यात अपात्रतेची स्पष्ट तरतूद आहे. विधेयकाच्या मसुद्यामध्ये काही प्रकरणांमध्ये अपात्रतेच्या 'तात्पुरत्या निलंबना'शी संबंधित विद्यमान कायदातील कलम ४ हटवण्याचाही प्रस्ताव आहे.

(शेष पृष्ठ २ वर)

मतदानासाठी मतदार ओळखपत्र नसल्यास 'हे' १२ प्रकारचे पुरावे ग्राह्य

■ पुणे : अभिजीत येरल्लू मतदान करण्यासाठी भारत निवडणूक आयोगाने मतदार छायाचित्र ओळखपत्र जवळ नसल्यास अन्य १२ पुरावे ओळखीचे पुरावे म्हणून ग्राह्य धरले असून त्यापैकी कोणताही एक पुरावा दाखविल्यानंतर संबंधितांना मतदान करता येईल, अशी माहिती जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक अधिकारी डॉ. सुहास दिवसे यांनी दिली

आहे. मतदान वेगद्वारात मोबाईल घेऊन जाण्यास बंदी असल्याचेही ते म्हणाले. पुणे जिल्ह्यात विधानसभा सावंत्रिक निवडणुकीअंतर्गत २० नोव्हेंबर रोजी २१ मतदारसंघात मतदान होणार आहे. त्या पार्श्वभूमीवर जिल्हाधिकारी डॉ. दिवसे यांनी ही माहिती दिली आहे. छयाचित्र असलेले मतदार

ई ऑफिस प्रणालीअंतर्गत म्हाडाचा कारभार लवकरच होणार कागदविरहीत

■ मुंबई : राकेश गायकवाड म्हाडाचा संपूर्ण कारभार संगणकीय, कागदविरहित (पेपरलेस) करण्याचा निर्णय यापूर्वीच म्हाडाने घेतला होता. आता या निर्णयाच्या अंमलबजावणीला सुरुवात करण्यात येणार आहे. त्यानुसार ई ऑफिस प्रणालीअंतर्गत म्हाडातील सर्व सेवांचे लवकरच संगणकीकरण केले जाणार आहे. टप्प्याटप्प्याने

हे संगणकीकरण केले जाणार असून पहिल्या टप्प्यात जुन्या उपकरणात इमारतीच्या पुनर्विकास प्रस्तावास मुदतवाढ देण्याची वा 'ना हरकत' प्रमाणपत्र देण्याची प्रक्रिया संगणकीय पद्धतीने राबविली जाणार आहे. तर मुंबई मंडळातील भूखंडांच्या भाडेपट्टा करारनाम्यांचे नूतनीकरण संगणकीय पद्धतीने केले जाणार आहे. पहिल्या टप्प्यातील सेवांचे

संगणकीकरण करण्याच्या कामाला लवकरच म्हाडाच्या संबंधित विभागाकडून सुरुवात केली जाणार आहे. एकूणच

या संगणकीकरणामुळे लवकरच म्हाडाचा कारभार कागदविरहीत होणार आहे. म्हाडाकडून गृहप्रकल्प राबविण्यासह सोडतीद्वारे सर्वसामान्यांना घरांचे वितरण केले जाते. तर जुन्या इमारतींचा, म्हाडा वसाहतींचा पुनर्विकास केला जातो. तर इतर अनेक सेवा पुरविल्या जातात. या सर्व कामांसाठी म्हाडा लाभार्थ्यांसह इतर नागरिकांना म्हाडा भवनासह

राज्यभरातील विविध विभागीय मंडळांमध्ये यावे लागते. काळानुरूप कारभार संगणकीय करण्याचा निर्णय यापूर्वीच म्हाडाने घेतला होता. त्यानुसार आधी सोडतपूर्व आणि सोडत प्रक्रिया संगणकीय करण्यात आली, तर दीड वर्षापूर्वीच सोडतीनंतरची संपूर्ण प्रक्रियाही संगणकीय करण्यात आली आहे.

पटविण्यासाठी निवडणूक आयोगाने निश्चित केलेल्या १२ पैकी कोणताही एक पुरावा ग्राह्य धरण्यात येणार आहे. यामध्ये आधार कार्ड, मनरेगा अंतर्गत निर्गमित करण्यात आलेले रोजगार ओळखपत्र जांब कार्ड, बँक किंवा टपाल कार्यालयाने दिलेले छयाचित्र असलेले पासबुक, (शेष पृष्ठ २ वर)

संविधान बदलण्याची कुणाची हिंमत नाही: केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी

■ ठाणे : आकाश कांबळे आणीबाणीच्या काळात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या संविधानाची ऐसीतेशी करणारे आता संविधान बचावासाठी गावभर फिरत असल्याचे सांगत संविधान आम्ही बदलणार नाही, कुणाला बदलू देणार नाही आणि कुणाची बदलण्याची हिंमत नाही, असे केंद्रीय रस्ते वाहतूक, महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांनी रविवारी ठाण्यातील जाहीर सभेत बोलताना सांगितले. आपण चांगल्या उपहारगृहात

चवीसाठी तर शस्त्रक्रियेसाठी चांगल्या डॉक्टरांकडे जातो, त्यावेळी आपण जात पाहत

केला. ठाणे शहरातील भाजपचे उमेदवार संजय केळकर यांच्या प्रचारासाठी केंद्रीय

घेतली. या सभेत गडकरी यांनी काँग्रेसवर टीका केली. लोकसभा निवडणुकींमध्ये मोठ्या प्रमाणावर जातीवादाचे आणि सांप्रदायिकतेचे विष कालवत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे संविधान बदलणार असा अप्रचार करण्यात आला. आम्हाला ४०० जागा मिळाल्या तर आम्ही संविधान बदलू असा प्रचार करण्यात आला. परंतु आम्ही संविधान बदलणार नाही, बदलू देणार नाही आणि कुणाची बदलण्याची हिंमत नाही, असेही ते म्हणाले.

निवडणूक आयोगाची मोठी कारवाई; ३३ शाळांच्या मुख्याध्यापकांचे निलंबन करण्याचे आदेश

■ छ. संभाजीनगर : विशाल कारंडे जिल्ह्यातील ३३ खासगी शाळांच्या मुख्याध्यापकांवर शिक्षण विभागाने गुन्हे दाखल केले. आता त्या मुख्याध्यापकांना निलंबित करण्याचे आदेश जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक अधिकारी दिलीप स्वामी यांनी दिले आहेत. जिल्ह्यातील १२ शाळांनी आपल्या कर्मचाऱ्यांचा माहिती निवडणूक विभागाला सादर केली नव्हती. त्यामुळे जिल्हाधिकार्यांनी त्या शाळांच्या मुख्याध्यापकांवर गुन्हे दाखल करण्याचे आदेश

दिले. विधानसभा निवडणूक कामकाजासाठी खूप कर्मचारी लागतात. त्यामुळे विविध सरकारी कार्यालये, अनुदानित खासगी शाळा, अनुदानित खासगी महाविद्यालयांमधील कर्मचाऱ्यांच्या सेवा निवडणूक विभागाकडे वर्ग करण्यात येतात. त्यानुसार विभागाकडून शैक्षणिक संस्थेला लकर्मचाऱ्यांची माहिती मागविली होती. परंतु, ती माहिती प्रशासनाला ३३ शाळांकडून मिळाली नाही. निवडणूक कामासाठी कर्मचाऱ्यांची माहिती न देणाऱ्या सर्व शाळा खासगी आहेत.

१७ आणि माध्यमिकच्या १६ शाळांचा समावेश आहे. उर्वरित विनाअनुदानित शाळांची माहिती चुकून डेटामध्ये आल्याची माहिती शिक्षण विभागाने जिल्हा प्रशासनाला

निवडणुकीत उमेदवारांकडून डिजिटल तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर; सोशल मीडियाद्वारे हायटेक प्रचार

■ मुंबई : प्रथमेश चव्हाण विधानसभा निवडणुकीत प्रचारात बदलत्या तंत्रज्ञानानुसार डिजिटलचा मोठ्या प्रमाणावर वापर होत आहे. ग्रामीण भागात सोशल मीडियाच्या माध्यमातून प्रचाराची स्मार्ट पद्धत अवलंबली जात आहे. सध्या जिल्ह्यात उमेदवारांकडून फेसबुक, व्हॉट्सअॅप, इन्स्टाग्राम, युट्युब, ट्विटरच्या माध्यमातून हायटेक प्रचाराची यंत्रणा

प्रभावीपणे राबविली जात आहे. वीस-पंचवीस वर्षापूर्वी निवडणुकांचा प्रचार करताना उमेदवार आणि त्यांच्या कार्यकर्त्यांना मतदारांपर्यंत प्रत्यक्ष पोचण्याव्यतिरिक्त इतर पर्याय नव्हता. त्यावेळी जाहीर सभा, धोंगडी बैठकांवर आणि नात्यागोत्यांच्या माध्यमातून मतदारांपर्यंत पोचण्याचा उमेदवारांचा आटापिटा चाललेला असायचा. संपर्क

यंत्रणेच्या अभावी कानाकोपऱ्यात गावोगावी जाताना सर्वांचीच दमछाक व्हायची. त्या काळात बेलगाडी, दुचाकी, टेम्पो, जीप, ट्रक अशा वाहनांमधून गावोगावी जात कर्ण्याच्या स्पीकरवरून घोषणा देत, गाणी म्हणत आणि पथनाट्याच्या माध्यमातून प्रचार केला जात होता. गावोगावी घरांच्या भिंतीवर उमेदवारांचे नाव आणि चिन्ह रंगविले जायचे. बिल्टू, झेंडे अशा प्रकारच्या

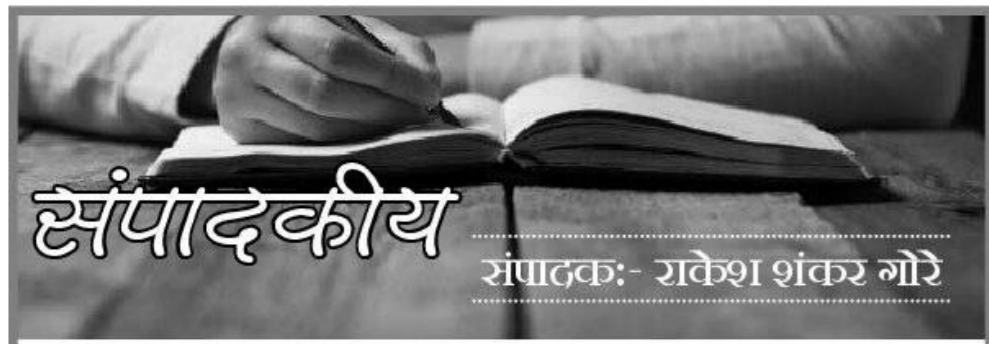
प्रचार साहित्यांचा घराघरांत वापर केला जात होता. सध्याच्या काळात सोशल मीडियाचा

वापर निवडणूक प्रचारासाठी वाढला आहे. दरम्यान, सोशल मीडियावरून आरोप, प्रत्यारोप

गाजत आहेत. वेगवेगळ्या आकर्षक सजावटीचे बॅनर, व्हिडिओ या माध्यमातून मतदारांना आपल्याकडे वळविण्याचा प्रयत्न चालू आहे. एकंदर नेटकऱ्यांच्या माध्यमातून आधुनिक स्वरूपाचा स्मार्ट प्रचार उमेदवारांकडून सुरू आहे. फेसबुक, व्हॉट्सअॅप, इन्स्टाग्राम, युट्युब, ट्विटर या ऑनलाईन यंत्रणेमुळे जगाच्या कोणत्याही कोपऱ्यात

घडलेली घटना काही मिनिटात लोकांना कळू लागली. आजच्या डिजिटल युगात सोशल मीडिया हे प्रचाराचे प्रभावी साधन ठरले आहे. पक्षांची, उमेदवारांच्या प्रगतीची, घेतलेल्या निर्णयाची सचित्र माहिती देणाऱ्या डिजिटल स्क्रीन गावोगावी धावत आहे. निरनिराळी सौगन वापरून भविष्याचे व्हीजन स्क्रीनवर दाखवून मतदारांना प्रभावित केले जात आहे.

सर्वांचे सर्वांसाठी सारे काही!

महाराष्ट्रात महाविकास आघाडी आणि महायुती हे दोन प्रमुख स्पर्धक, इतर आघाड्या आणि पक्ष तसेच अनेक अपक्ष अशा साऱ्यांचे जाहीरनामे, वचननामे, महाराष्ट्रनामे, संकल्पपत्रे... जाहीर झाले आहेत. त्यातील सगळी कलमे पाहिली तर महाराष्ट्राचे नंदनवन होणे ही २३ तारखेला होणाऱ्या मतदानापुरती औपचारिकताच उरली आहे, असा समज होईल. म्हणजे, मतदारांनी केवळ बाटाला काळी शाई लावून घेतली की महाराष्ट्राची जी घोडदौड सुरू होणार आहे ती महाराष्ट्र जगात अग्रगण्य बनते चालू राहणार आहे.

आता फक्त 'महाराष्ट्र नवनिर्माण सेने'चा जाहीरनामा बाकी आहे. मागे त्यांनी 'वचकनामा' काढला होता. राज ठाकरे यांनी विकासाची ब्रूयू फ्रिट मागेच तयार केली असल्याने मनसरेकडे कदाचित नव्याने सांगण्यासारखे काही नसेलही. 'एकदा महाराष्ट्र माझ्या ताब्यात द्या; सगळ्यांना सुतासारखे सरळ करतो...' हाच खरेतर मनसेचा जाहीरनामा आहे. बाकीच्या पक्षांना ही अल्पाक्षरी मौज झेपण्यासारखी नाही. त्यामुळे, एके काळी धरणातली पाणीपातळी वाढविण्यासाठी नामी शक्कल शोधणाऱ्या अजित पवार यांच्या राष्ट्रवादी काँग्रेसने उमेदवार असलेल्या प्रत्येक मतदारसंघासाठी स्वतंत्र जाहीरनामा काढला आहे. खरे तर, बारामती मतदारसंघात आता पवारांकडून प्रत्येक घरावर सोऱ्याची कौले तेवढी घालायची राहिली असतील. तरीही, बऱ्याच राहिलेल्या कामांचा उल्लेख बारामतीच्या जाहीरनाम्यात आहे. मात्र, गेल्या पाच वर्षात बारामतीत नऊ हजार कोटी रुपयांची कामे झाली असतील तर उरलेल्या २८७ मतदारसंघांच्या नशिबी हे भाग्य कधी येणार, हा खरा प्रश्न आहे. प्रत्येक मतदारसंघाची अशी बारामती काराची तर पूर्ण बारामतीचा अर्थसंकल्पही अपुरा पडेल. कारण त्यासाठी मग दर पाच वर्षांनी निदान २५ लाख कोटी रुपये लागतील. या हिशोबाने महाराष्ट्राची 'जिवाची बारामती' कशी व कधी होणार?

भाजपप्रणित महायुती आणि काँग्रेसप्रणित महाविकास आघाडी हे जणू एकमेकांवर दबा धरून बसले होते. त्यामुळे, दोघांच्याही जाहीरनाम्यांमध्ये आश्वासनांचा इतका पाऊस आहे की शेंकडो गावांतली ओस आरोप्य केंद्रे, छळछावण्या आश्रमशाळा, माओवाद्यांनी जाळलेल्या सरकारी इमारती, शेंकडो शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, झोपड्यांनी वेढलेली शहरे, पाण्याचे हजारो टँकर... हे सारे कोणाच्या परग्रहावरचे वर्णन आहे, असे कुणाला वाटेल. 'तुम्ही आश्वासनांच्या लंब्याचवड्या गप्पा मारण्यापेक्षा आज ज्या आहेत, त्या सेवा नीट, नेकीने कधी चालवणार आहात?' असे राजकीय पक्षांना व उमेदवारांना स्पष्टपणे खडसावून विचारण्याइतके महाराष्ट्रासारख्या प्रगत राज्यातले मतदार सुजाण झाले आहेत का? काँग्रेसचे अनेक नेते 'रेवडी संस्कृती' आणल्याबद्दल विरोधाकांवर टीका करित होते. ती योग्य होती. मग महाविकास आघाडीला समाजातल्या सर्व वर्गांवर सवलतीचा वर्षाव करण्याची आणि मोफतबाज्जीचा कळस गाठण्याची इतकी धाई कशासाठी? राज्यात स्वस्त धान्य योजना (रेशन) अनेक दशके चालू आहे. ती प्रामाणिकपणे व पारदर्शकपणे चालविली तर कनिष्ठ मध्यमवर्ग तसेच गरिबांना रास्त

भावात जीवनावश्यक वस्तू मिळू शकतात. पण ही योजना नीट चालवायची नाही, तीत प्रचंड भ्रष्टाचार चालू ठेवायचा आणि जाहीरनाम्यात मात्र 'जीवनावश्यक पाच वस्तूंचे भाव पाच वर्षे स्थिर ठेवू...' अशा बाता मारायच्या, याला काय अर्थ आहे?

'कल्याणकारी राज्य' संकल्पनेचा शोध जगात प्रथम आपणच लावला, अशा थाटात सत्ताधारी व विरोधकांनी भरमसाट आश्वासनांची खैरात केली आहे. विशेष म्हणजे, दोन्हीकडे कित्येक आश्वासने समानच आहेत. 'तुम्ही दोघेही तेच काम करणार, धरणे गाळमुक्त करणार, ऊसशेती ठिबक करणार, शहरांत विजेची वाहने आणणार, पर्यावरणाचे रक्षण करणार, महाराष्ट्र उद्योगात पहिल्या क्रमांकावर नेणार, सर्व वृद्धांना पेन्शन देणार...' मग हे आले काय किंवा ते आले काय, नेमका फरक काय पडतो? हे जाहीरनामे इतके 'सर्वसमावेशक, सर्वव्यापी' होण्याचे सर्वांत महत्त्वाचे कारण म्हणजे आजवर एकाही सरकारने नगर नियोजन, शहरी पाणीपुरवठा, जलसंधारण, वाहतूक, शिक्षण, सार्वजनिक आरोग्य, प्रदूषणमुक्ती... याबाबत मूलभूत आणि सर्व समाजाला पुरेसा दिलासा देणारे कामच केलेले नाही. ते केलेले नसल्याने जाहीरनाम्यांमध्ये सगळ्या वचनांची 'वरची पट्टी' लागली आहे.

प्रचाराच्या शेवटच्या आठवड्यात मतदारांना नेमके कसे खूब करायचे किंवा भावनांच्या कोणत्या लाटांवर स्वार करायचे; याचे निराळेच हिशेब सध्या चालू असतील. त्यामुळे, सगळ्यांचे छापील जाहीरनामे आणि वचननामे म्हणजे राज्यातल्या भेळ व्यवसायाला दिलेले सक्रिय प्रोत्साहन आहे. तसे नसते तर एक तरी नेता घातल्या लाखां शालाबाह्य मुले किंवा कृत्रिम बुद्धिमत्ता यांच्या उल्लेखांबद्दल तळमळीने बोलला असता. हे व इतर विषय मतदारांना समजावून देऊ शकला असता. पण असे सगळे उल्लेख निव्वळ शोभेचे असतात. सर्वांना सारे काही देणारे हे जाहीरनामे हा सत्याचा अनोखा प्रयोग म्हणून इतिहासात अजरामर होईल!

महाराष्ट्र काईम टाइम्स

मराठी व्याकरणात कर्ता, कर्म आणि क्रियापदाना महत्त्व असते. यात कर्ता दिशादर्शक मानला जातो. वाक्यातील क्रियापदाने दर्शवलेली क्रिया करणारा शब्द म्हणून त्याची ओळख असते. त्यानंतर येते ते कर्म, ज्यावर क्रिया घडते त्याला कर्म म्हटले जाते आणि वाक्यातील मुख्य शब्द हे क्रियापद मानले जाते. या क्रियापदाशिवाय वाक्याचा अर्थबोध पूर्ण होत नाही.

त्यामुळे भाषेच्या व्याकरणात या तीनही संज्ञा अत्यंत महत्त्वाच्या प्राथमिक आणि पर्याय नसलेल्या असतात. वाक्याचा अर्थबोध झाल्यावर भाषेचा संवाद पूर्ण होतो. त्यानंतर या संज्ञांचे काम संपुष्टात येते. व्याकरणात आणि राजकारणातही कर्त्याची कर्तव्ये सारखीच असतात. व्याकरणात कर्ता, कर्म आणि क्रियापद हे तीन गुण असलेले वाक्य परिपूर्ण मानले जाते, तर राजकारणात हे तीनही गुण असलेला कार्यकर्ता परिपूर्ण मानला जातो. व्याकरणात आणि राजकारणात हे साम्य कमालीचे आश्चर्यकारक आहे. व्याकरणातल्या कर्त्याचा राजकारणात कार्यकर्ता होतो. कार्यकर्त्यांसाठी त्याचा नेता

कर्ताथर्ता असल्याने केवळ त्याने आदेश दिलेले कर्म करत राहणे आणि त्यानुसार पुढील क्रिया चालवली जाणे महत्त्वाचे असते. पक्षात याला निष्ठा असे नाव असते. राजकारणात नेत्यांच्या निष्ठा बदलत असतात, मात्र कार्यकर्त्यांनी आपल्या निष्ठा नेत्यांच्या निष्ठेनुसार वेळोवेळी वळवायच्या असतात, स्वतंत्रपणे विचार करणे कार्यकर्त्यांसाठी पक्षद्रोह मानला जातो, परंतु नेत्यांनी आपल्या धोरणात बदल केल्यास त्याला मुत्सद्दीपणा मानलं जातं.

महाराष्ट्राच्या राजकारणात सद्यस्थितीत सर्वच पक्षांनी त्यांच्या मूळ ध्येय धोरणांशी फारकत घेतली आहे. एकसंध शिवसेनेनंतर आताचे दोन्ही गट, काँग्रेस, राष्ट्रवादी, मनसे अशा सगळ्याच पक्षांच्या ध्येय धोरणांत पक्षनेत्यांनी काळानुसार बदल केले आहेत, मात्र या पक्षातील कार्यकर्त्यांची निष्ठा कायम आहे. व्याकरणातले कर्ता, कर्म आणि क्रिया असे तीनही गुण कार्यकर्त्यात असणे गरजेचे असते. भाषेतील संवाद पूर्ण झाल्यावर व्याकरणातल्या वाक्याची गरज संपते, तसेच सत्ता आल्यावर राजकारणातल्या कार्यकर्त्याची गरजही संपुष्टात येते. राजकारणात दोन प्रकारचे कार्यकर्ते असतात. केवळ आपले हितसंबंध जोपासण्यासाठी

राजकारणात आलेले आणि निष्ठा, विचार, ध्येय धोरणांमुळे पक्षासाठी काम करणारेच यात पहिल्या प्रकारच्या कार्यकर्त्यांचे यथावकाश नेत्यांमध्ये रूपांतर होते तर दुसऱ्या प्रकारच्या कार्यकर्त्यांना निष्तेच्या नावाखाली तडजोड क्रमप्राप्त असते. कार्यकर्त्यांना लोकांचे प्रश्न सोडवण्यासाठी आपल्या

जातो. निवडणुकांच्या काळात कार्यकर्त्यांचे कार्य हे त्यांचे दक्ष कर्तव्य बनलेलं असतं. या कर्तव्यापुढे इतर सगळ्याच कर्तव्यांना किंमत नसते, तशी कार्यकर्त्यांनाही किंमत नसते. निवडणुकीत किंमत मतदारांना असते. त्यामुळे अशी किंमत मतदारांपर्यंत पोहचवण्याच्या प्रयत्नात कार्यकर्त्यांवर गुन्हे

गरीब बिचारे कार्यकर्ते

पक्षाने केलेले राजकारण ही चळवळ वाटत असते. पक्षाला ध्येय धोरणे असल्याचे कार्यकर्त्याला कायम ठामपणे सांगितले जाते. त्यासाठी अस्मिता, इतिहास, परंपरा, संस्कृती, निष्ठा असे काहीबाही शब्दांचे दाखले दिले जातात.

कार्यकर्त्यांना या सगळ्याचा अभिमान असतो. बरेचदा आपल्या दुचाकीवर हा अभिमान स्टीकर पट्ट्यांनी लिहून मिरवला

दाखल होतात. कार्यकर्त्यांनी असे गुन्हे पक्षासाठी काम केल्याची पोचपावती म्हणून अभिमानाने मिखायची असते. राजकारणात नेत्यांची फळी असते, तर ही फळी ज्या पायावर उभी असते त्या पायाशी कार्यकर्ता असतो. राजकारणाचा फळीदार डोलारा कार्यकर्त्यांवरच उभा असतो. त्यामुळे हा कार्यकर्ता दर्शनी स्टेजवर दिसत नाही, तो

विधानसभा निवडणूक प्रचाराच्या अगदी शेवटच्या टप्प्यात विकासाच्या मुद्यावरून राजकीय नेत्यांची गाडी थेट संविधानाचा रंग, शहरी नक्षलवादापासून बटंणे तो कटंणे आणि एक हँ तो सेफ हँ इथपर्यंत घसरली. अर्थात यात नॅटिव्हचा भाग जास्त असल्याने मतदारांच्या गोंधळात भर पडली नसेल तरच नवल.

एका बाजूला हा सर्व प्रचारकी धुरळा उडत असताना देशातील महागाईचे सरकारी आकडे जाहीर होत होते. यंदा निवडणुकीच्या रिंगणात सत्ताधारी महायुती आणि विरोधी बाकावरील महाविकास आघाडी यांच्यात थेट लढत होत आहे. या लढतीत राज्य स्तरापासून ते राष्ट्रीय स्तरावरील सर्वच नेते आपापली शस्त्रे परजून प्रचाराच्या रिंगणात उतरलेले दिसले.

अगदी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांच्यासह जेपी नड्डा, राजनाथ सिंह, नितीन गडकरी, पीयूष गोयल आदी केंद्रीय मंत्र्यांचा समावेश होता, तर दुसऱ्या बाजूला लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी, काँग्रेसचे राष्ट्रीय अध्यक्ष मलिकार्जुन खर्गे, केसी वेणूगोपाल, डीके शिवकुमार, रवंत रेड्डी आदी नेते होते.

त्याचप्रमाणे महाराष्ट्रातील मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री अजित पवार, राष्ट्रवादी काँग्रेस शरदचंद्र पवार गटाचे प्रमुख शरद पवार, शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे गटाचे प्रमुख उद्धव ठाकरे, मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे आदी नेत्यांनीही दिवसरात्र प्रचारसमांचा अक्षरशः रतीब घातला.

यापैकी सर्वच नेत्यांनी जाहीर सभामधून एकमेकांची उणीदुणी काढली, पण महागाई हा सर्वसामान्यांच्या दैनंदिन जीवनाशी निगडित महत्त्वाचा विषय असून एकाही नेत्याला आपल्या प्रचारसभेत हा मुद्दा प्रभावीपणे उचलून धरता आलेला नाही. एकेवळ सत्ताधारी पक्षाने महागाईच्या मुद्याला बगल देणे स्वाभाविकच

आहे. पण विरोधाकांपैकी काही नेत्यांना महागाईचा चकार शब्दही उच्चारवासा वाटला नाही, हेदेखील विशेष. दोनच दिवसांपूर्वी देशातल्या किरकोळ महागाईचे आकडे जाहीर झाले.

ग्राहक मूल्य निर्देशांकावर आधारित महागाईने ऑक्टोबरमध्ये ६.२१ टक्क्यांची पातळी गाठली आहे. ही महागाई मागील १४ महिन्यांच्या उच्चाकांवर जाऊन पोहोचली आहे. सप्टेंबरमध्ये

या पारवर्भूमीवर भारतातदेखील आरबीआय फेडरल रिझर्वच्या पावलावर पाऊल टेवत व्याजदर कमी करेल, अशी अपेक्षा व्यक्त केली जात होती. परंतु महागाई हाताबाहेर गेल्यामुळे रिझर्व बँक रेपो दरामध्ये कपात करण्याची शक्यता आता कमीच आहे. राष्ट्रीय सांख्यिकी विभागाच्या आकडेवारीनुसार उत्पादित खाद्यवस्तूंचा महागाई दर ९.६९ टक्क्यांवर पोहचला आहे. हा दर

नेत्यांना महागाईचे वावडे

हाच महागाई दर ५.४९ इतका होता. त्यात महिनाभरात ०.७२ टक्क्यांची भर पडली आहे. देशातील महागाई ४ टक्क्यांच्या आत आणण्याची जबाबदारी केंद्र सरकारने रिझर्व बँकेवर सोपवलेली असताना, प्रत्यक्षात महागाई दर रिझर्व बँकेच्या समाधानकारक पातळीच्या म्हणजेच ६ टक्क्यांच्या वर जाऊन पोहोचला आहे. महागाई नियंत्रणात ठेवण्यात रिझर्व बँकेला मागील काही वर्षांपासून सातत्याने अपयश येत आहे. ही निश्चितच चिंतेची बाब म्हणवी लागेल. अमेरिकेच्या फेडरल रिझर्व बँकेने देशात नवीन सरकार येण्याची चाहुल लागताच व्याजदर कपात करत अमेरिकेतील नागरिकांसह जगभरातील गुंतवणूकदारांना मोठा दिलासा दिला आहे.

सप्टेंबर महिन्यात ८.३६ टक्के होता, तर भाज्यांचा महागाई दर ४२.१८ टक्क्यांवर पोहचला आहे. हा दर सप्टेंबर महिन्यात ३५.९९ टक्के नोंदवण्यात आला. याशिवाय फळांचा महागाई दरही ७.६५ टक्क्यांवरून ८.४३ टक्क्यांवर पोहचला आहे.

यावरून ऐन सणासुदीच्या दिवसांत महागाई कोणत्या पातळीवर गेली आहे याचा अंदाज येतो. दिवाळीत उत्पादित वस्तू, खाद्यपदार्थ, विशेषकरून भाज्या, डाळी आणि खाद्यतेलाला प्रचंड मागणी असते. रशिया-युक्रेन, इराण-इस्रायल यांच्यातील संघर्षामुळे जागतिक पातळीवर अन्नपुवट्याची साखळी विस्कळीत झालेली असताना, कुठे अतिवृष्टी, तर कुठे

स्टेजच्या मागे किंवा बरेचदा खालीच असतो. पक्षाच्या मंचावर मान्यवर नावाची माणसे असतात. त्यांचा पोडीयम उचलणे, माईक सेट करणे, नेते-पदाधिकाऱ्यांच्या नाष्टा जेवणाची सोय करण्याची महत्त्वाची कामे कार्यकर्त्यांना करावी लागतात. रिकाम्या खुचुर्चांवर बासण्यासाठी माणसे मागवणे, आपल्या लोकप्रतिनिधींची ताकद पक्षनेतृत्वाला दाखवण्याची बाहु मां ल जबाबदारी कार्यकर्त्यांवर असते. अशा कार्यकर्त्यांना सतरांजी उचलण्यापुरते संबोधून त्यांचा अवमान विरोधी गटाकडून केला जातो, त्यावेळी स्थानिक नेत्यांकडून पक्षनेतृत्वाचे जोडही उचलले गेल्याचे पाहून सतरांजी उचलणाऱ्या कार्यकर्त्यांना सुखद दिलासा मिळालेला असतो. कार्यकर्त्यांनी मागणी करायची नसते. मागणी करण्याला पक्षद्रोह, गद्दारी किंवा बंडखोरीचे नाव दिले जाते. मागणी केल्यास कितीही दिले तरी रडतात, अशी अवहेलना कार्यकर्त्यांना नेत्यांकडून बरेचदा एकावी लागते. निवडणुकांचे दिवस कार्यकर्त्यांसाठी कमावण्याचे दिवस असल्याचे त्यांना पक्षातील वरिष्ठ हितचिंतकांकडून सांगितले

जाते. त्यामुळे कार्यकर्त्यांचे कमाळ निवडणूक काळात कमालीचे बाढलेले असते. पक्षांतारात जेवढे कार्यकर्ते सोबत येतात त्या प्रमाणात नेत्याची ताकद मानली जाते. त्यामुळे नेत्यांना त्यांच्या मागेपुढे कार्यकर्त्यांची फौज बाळगावी लागते, परंतु ही फौज माथ्यामाथ्या कर्मचारा फोटोत येणे हा नेत्यांचा उपमर्द असतो. त्यामुळे असे कार्यकर्ते फोटोवेळी खडयासारखे बाजूला काढले जातात. त्यांना लाथ मारली जाते किंवा हात धरून मागे सारले जाते. नेते याला राजशिष्टाचार म्हणतात. वापरा आणि फेकून द्या, हा थडा कार्यकर्त्यांनी नेत्यांकडूनच शिकलेला असतो. हेच धडे गिरवत एखाद्या संघर्षी कार्यकर्त्याचा यथावकाश नेता बनतो. कार्यकर्त्यांपासून नेता बनलेल्या या नेत्यांमागेही पुन्हा कार्यकर्ते उभे राहतात. पुन्हा त्यांनी फळाची अपेक्षा न करता कर्म करायचे असते आणि कर्ता म्हणून केवळ नेत्यांना पुढे करायचे असते. ही क्रिया कार्यकर्ता नेतेपदाला पोहोचण्यात चक्रावण गतीने अशीच सुरू असते. भाजपचे रावसाहेब दानवे यांनी याची एक झलक नुकतीच दाखवली. त्यांच्या लाथांचे कार्यकर्त्याने हसून स्वागत केले.

अवकाळाचा फटका शेतीला बसलेला असताना देशांतर्गत बाजारपेठेत अन्नधान्याचे दर वाढणे स्वाभाविकच होते, परंतु श्रावण महिन्यापासून वाढलेली महागाई आवरण्यात प्रचारसभामध्ये गुंतलेल्या केंद्र सरकारला अद्यपही यश आलेले नाही.

दिवाळीच्या सणात बाजारपेठेतून मध्यमवर्गीय ग्राहक अभावानेच दिसून आला. वस्तूच्या अब्जाच्या स्वभा किमती पाहून सर्वसामान्यांच्या चेहऱ्यावर उत्साहापेक्षा त्रासिक भावच अधिक उदून दिसले. बऱ्याच ग्राहकांनी यंदाच्या दिवाळीत हातचे राखून अर्थात केवळ गरजेपुरतीच खरेदी केल्याने यंदा थंदा मंदा झाल्याची प्रतिक्रिया बाजारपेठेतील विक्रत्यांमधून आजही उमटत आहे. इलेक्ट्रॉनिक वस्तूंसह तयार खाद्यपदार्थांच्या विक्रीतही यावेळी घसरण नोंदवण्यात आली.

मध्यमवर्गीय ग्राहक हा बाजारपेठेचा केंद्रबिंदू समजला जातो. त्याच्याच हातात पैसा नसेल, तर तो चारचाकी-दुचाकी, सोने-चांदी खरेदी कशी करणार. यावेळी वाहन नोंदणी वा दागिने खरेदीचे कुठलेही विक्रीमा आकडे नोंदवण्यात आले नाहीत, यावरून आपल्याला महागाई-बेरोजगारीच्या चक्रव्यूहात अडकलेल्या मध्यमवर्गीय ग्राहकांची स्थिती कळून येते. भाजीपाला आणि डाळी महागल्या की गृहिणीचा मोर्चा कडधान्याकडे वळतो.

परंतु कडधान्यांचे दरही प्रतिक्रिये १३० ते २०० रुपयांवर जाऊन पोहोचले आहेत. या महागाईमध्ये येत्या काळात कांदा पुन्हा एकदा ग्राहकांना रडवण्याच्या तयारीत आहे. त्यामुळे निवडणुकीनंतर सत्ता कुणाचीही येवो, महागाईवर उतारा शोधून सर्वसामान्यांच्या डोळ्यातील अश्रू पुसण्याची तसदी कोण घेणार का हा खरा प्रश्न आहे. कारण बटंणे तो कटंणे आणि एक हँ तो सेफ हँ या नारेबाजीने सर्वसामान्यांचे पोट भरणार नाही. महागाई कमी झाली तर भाकरी खायला मिळेल, हे त्यांच्यासाठी महत्त्वाचे आहे.

पान १ वरून...

६५ वर्षे जुना खासदार...

त्याजागी अधिसूचना जारी करून वेळापत्रकात बदल करण्याचे अधिकार केंद्र सरकारला देण्याचाही प्रस्ताव आहे. विधेयकाच्या मसुद्यावर लोकांचे मत जाणून घेताना, विभागाने आठवण करून दिली की संसद (अपात्रता प्रतिबंधक) कायदा, १९५९ लागू करण्यात आला होता जेणेकरून सरकारच्या अंतर्गत लाभाची काही कार्यालये त्यांच्या धारकांना संसद सदस्य बनण्यासाठी किंवा निवडून घेण्यासाठी अपात्र ठरवू शकत नाहीत. तथापि, या कायद्यात ज्या पदांच्या धारकांना अपात्र ठरवले जाणार नाही अशा पदांची यादी आहे आणि ज्या पदांचे धारक अपात्र ठरविले जातील त्यांची यादी देखील आहे. संसदेने या कायद्यात वेळोवेळी सुधारणा केल्या आहेत. सोळाव्या लोकसभेत संयुक्त संसदीय समितीने या कायद्याचा सर्वकष आढावा घेऊन अहवाल सादर केला. कायदा मंत्रालयाच्या विद्यमान कायद्यातील अप्रचलित नोंदी विचारात घेण्याची गरज समितीने व्यक्त केली. त्याच्या प्रमुख शिफारशींमध्ये 'पोझिशन ऑफ प्रॉफिट' ही संज्ञा

'मोठ्या प्रमाणावर' परिभाषित केली जावी.

मतदानासाठी मतदार...

श्रम मंत्रालयाच्या योजनेंतर्गत दिलेले आरोग्य विमा स्मार्ट कार्ड, वाहन चालक परवाना ड्रायव्हिंग लायसन्स, स्थायी खाते क्रमांक पॅन कार्ड, राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदणी अंतर्गत भारताचे महानिबंधक आरजीआय यांनी दिलेले स्मार्ट कार्ड, भारतीय पारपत्र पासपोर्ट, छायाचित्र असलेली निवृत्तीवेतनविषयक कागदपत्रे, केंद्र अथवा राज्य शासन, सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम, सार्वजनिक मर्यादित कंपनी यांनी कर्मचाऱ्यांना दिलेले, छायाचित्र असलेले सेवा ओळखपत्र, संसद, विधानसभा, विधानपरिषदेच्या सदस्यांना वितरित केलेले अधिकृत ओळखपत्र, भारत सरकारच्या सामाजिक न्याय व सशक्तिकरण मंत्रालयाच्यावतीने दिव्यांग व्यक्तींना वितरित केलेले विशेष ओळखपत्र या १२ पुराव्यांचा समावेश आहे. मतदारांनी मतदान केंद्रावर जाताना मतदार माहिती चिठ्ठी आणि मतदार छायाचित्र ओळखपत्र असल्यास मतदार ओळखपत्र किंवा वरील १२ पैकी कोणताही एक पुरावा सोबत न्यावा. मतदानाचे चित्रीकरण, छायांकन करून गोपनीयता भंग

करणे हा निवडणूकविषयक गुन्हा आहे. त्यादृष्टीने मतदान केंद्रात मोबाईल घेऊन जाण्यास बंदी आहे. मतदानावेळी मतदान केंद्रात कोणताही अनुचित प्रकार घडू नये, मतदानाची गोपनीयता भंग होऊ नये, यासाठी मतदारांनी मतदान केंद्रात मोबाईल घेऊन जाऊ नये. मतदान केंद्रावर मतदान केंद्राध्यक्ष, मतदान अधिकारी यांच्या सूचनांचे तंतोतंत पालन व्हावे, असे आवाहन जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा निवडणूक अधिकारी डॉ. दिवसे यांनी केले आहे.

संविधान बदलण्याची कुणाची...

आणीबाणीच्या काळात काँग्रेसने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या संविधानाची दुरुस्ती केली. परंतु आमचे सरकार येताच आम्ही त्या दुरुस्त्यांमध्ये बदल केला. ज्या काँग्रेसने संविधानाची ऐसीतेशी केली, तीच काँग्रेस आता संविधान बचावासाठी गावभर फिरत आहे, अशी टीकाही त्यांनी केली. चुकीच्या आर्थिक धोरणामुळे गेल्या ६० वर्षांमध्ये देशाचा जेवढा पाहिले, तेवढा विकास झाला नाही, आपला देश श्रीमंत आहे पण, जनता मात्र गरीब आहे, अशी टीकाही त्यांनी

केली. योग्य नीती, नेतृत्व आणि देशासाठी काम करणे, अशी मनोभावे आणि प्रामाणिकपणे इच्छा असली पाहिजे. अशीच इच्छा ठेवून आमच्या सरकारने काम केले, त्यामुळे जे ६० वर्षांत काँग्रेस पार्टी करू शकली नाही, ते पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली आमच्या सरकारने काम करून दाखवले, असेही ते म्हणाले. देशात प्रकल्पांच्या कामासाठी पैशांची कमी नसून इमानदार नेत्याची फक्त गरज आहे, असेही ते म्हणाले. छत्रपती शिवाजी महाराजांची शिवशाही ही महाराष्ट्रात आली पाहिजे, शिवशाही म्हणजे आदर्श राज्य निर्माण करण्याची संकल्पना आहे. अशीच इच्छा स्वर्गीय बाळासाहेब ठाकरे यांची होती. सातत्याने तंत्रज्ञानात मोठे बदल होत आहेत. या तंत्रज्ञानाचा वापर करूनच आपण देशाच्या शाश्वत विकास केला पाहिजे, असेही ते म्हणाले. टाण्यातील वाहतूक कोंडी आणि प्रदूषणाची समस्या आजही कायम आहे. मात्र ही समस्या सोडवण्यासाठी आम्ही वेगवेगळे प्रकल्प राबवत आहोत. यामुळे येथील वाहतूक कोंडी कमी होईलच आणि त्याचबरोबर प्रदूषण कमी होईल असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. घोडबंदर मार्गे जेएनपीटीकडे

जाणाऱ्या वाहतूकीमुळे कोंडी होते. विविध प्रकल्पांमुळे कोंडीची समस्या कमी होईल. नवी मुंबईतील विमानतळ हे वॉटर टँकीने जोडण्यात येणार असून यामुळे प्रवासाचा कालावधी कमी होणार आहे, असेही ते म्हणाले.

ई ऑफिस प्रणाली अंतर्गत...

संपूर्ण सोडत प्रक्रिया संगणकीय झाल्याने मानवी हस्तक्षेप दूर झाला असून सोडतीत पारदर्शकता आल्याचे म्हटले जात आहे. सर्वसाधारण सोडतीसह बृहतसूचीवरील घरांची सोडतही आता संगणकीय करण्यात आली आहे. आता म्हाडातील सर्व सेवांचे संगणकीकरण करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याची माहिती म्हाडातील वरिष्ठ अधिकार्यांनी दिली आहे. त्यानुसार टप्प्याटप्प्याने सेवांचे संगणकीकरण केले जाणार आहे. पहिल्या टप्प्यातील सेवांच्या संगणकीकरणाला लवकरच सुरुवात केली जाणार आहे. पहिल्या टप्प्यात मुंबई इमारत दुरुस्ती आणि पुनर्रचना मंडळाअंतर्गत जुन्या इमारतीच्या पुनर्विकासा प्रस्तावांना मुदतवाढ देण्याची, तसेच प्रस्तावांना 'ना हरकत' प्रमाणपत्र देण्याच्या प्रक्रियेचे संगणकीकरण करण्यात येणार आहे. तर म्हाडा वसाहतीच्या पुनर्विकास प्रस्तावांनाही यापुढे संगणकीय पद्धतीनेच मान्यता दिली जाणार आहे.

सोहळ्यांचा पालिकेला भुर्दंड; लोकसभा, विधानसभा निवडणूक आचारसंहितेपूर्वी २८ कोटींचा खर्च

■ **मुंबई** : राकेश गायकवाड लोकसभा आणि विधानसभा निवडणूक आचारसंहिता लागू होण्यापूर्वी शहर आणि उपनगरांमध्ये पार पडलेले भूमिपूजन, उद्घाटन, लोकार्पण, जंगी मिरवणुकांसाठीचा २८ कोटी ३१ लाख रुपयांचा खर्च मुंबई महानगरपालिकेच्या तिजोरीतून करण्यात आला. भारतीय निवडणूक आयोगाने १६ मार्च २०२४ रोजी आचारसंहिता लागू केली. त्यानंतर १५ ऑक्टोबर २०२४ रोजी राज्यत आचारसंहिता लागू झाली. त्याआधी मुंबईतील महानगरपालिका तसेच

एमएमआरडीए, एमएसआरडीसी आदी यंत्रणांच्या विविध प्रकल्पांचे लोकार्पण, भूमिपूजन, उद्घाटन थाटामाटात करण्यात आले. कार्यक्रमांमध्ये उभारलेले भव्य मंडप, व्यासपीठ, आसनव्यवस्था, स्वच्छता, वृत्तपत्र, वृत्तवाहिन्यांना त्याबाबत देण्यात आलेल्या जाहिराती, अतिमहत्त्वाच्या व्यक्तींच्या आगमन मार्गावर करण्यात आलेली रंगरंगोटी, मार्गावरोधक आदींचा खर्च पालिकेच्या तिजोरीतून झाला आहे. घाटकोपरमध्ये पार पडलेल्या जंगी मिरवणुकीची पूर्वतयारी आणि

व्यवस्थेसाठी मुंबई पालिकेलाच निधी खर्च करावा लागला आहे. या मिरवणुकीच्या खर्चावरून वादही झाला होता, मात्र राजकीय दबावापोटी महापालिकेला खर्च करावा लागला होता. टप्प्याटप्प्याने सुरू करण्यात आलेला मुंबई सागरी किनारा मार्ग, मुंबईमधील काही उड्डाणपुलांचे उद्घाटन, 'मेट्रो ३' प्रकल्पातील पहिल्या टप्प्याचे लोकार्पण यासह काही प्रकल्पांचे भूमिपूजन, इतर सोहळे लोकसभा निवडणुकीची आचारसंहिता लागू होण्यापूर्वी उरकण्यात आले.

महापालिका प्रशासनाने २०२३-२४ विविध कामांसाठी प्रस्तावित केलेल्या या आर्थिक वर्षाच्या अर्थसंकल्पात निधीतून या कार्यक्रमांचा खर्च

बागबावा लागला आहे. त्यापूर्वीच्या २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात प्रकल्पांचे भूमिपूजन, उद्घाटन, लोकार्पणासाठी महापालिकेने केवळ ३८ लाख रुपये खर्च केले होते. त्यातून २०२३-२४ या वर्षात महापालिकेला मोठा आर्थिक भुर्दंड सोसावा लागला आहे. कुलाबा, कफ परेड, नरिमन पॉइंट, चर्चगट, सीएसएमटी परिसराचा समावेश असलेल्या मुंबई महानगरपालिकेच्या 'ए' विभाग कार्यालयाच्या हद्दीत २०२३-२४ मध्ये आयोजित विविध कामांसाठी महापालिकेने सर्वाधिक

म्हणजे चार कोटी ५० लाख रुपये खर्च केले आहेत. त्याखालोखाल दादर, माहीमचा समावेश असलेल्या जी-उत्तर विभाग कार्यालयाच्या हद्दीतील कार्यक्रमांसाठी महापालिकेचे तीन कोटी ७० लाख रुपये खर्च झाले आहेत. तसेच एच-पूर्व परिसरात तीन कोटी ३० लाख रुपये, के-पूर्व परिसरात दोन कोटी ५५ लाख रुपये, एफ-उत्तर परिसरात दोन कोटी, पी-दक्षिणमध्ये एक कोटी ८३ लाख रुपये, बी विभाग कार्यालयाच्या हद्दीत एक कोटी ५८ लाख रुपये खर्च करण्यात आले आहेत.

मतदार केंद्रावर भ्रमणध्वनी घेऊन जाण्यास बंदीच; निवडणूक आयोगाच्या निर्णयात हस्तक्षेपास उच्च न्यायालयाचा नकार

■ **मुंबई** : प्रथमेश चव्हाण मुंबई : विधानसभा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर मतदान केंद्रावर भ्रमणध्वनी घेऊन जाण्यास बंदी घालण्याचा निवडणूक आयोगाचा निर्णय कोणत्याही दृष्टीने बेकायदेशीर नाही, असे उच्च न्यायालयाने सोमवारी स्पष्ट केले. तसेच, निवडणूक आयोगाच्या निर्णयात हस्तक्षेपास नकार देताना या निर्णयाला आव्हान देणारी मनसेने केलेली जनहित याचिका न्यायालयाने फेटाळली. निवडणूक प्रक्रियेच्या

सुरळीत कामकाजासाठी आवश्यक त्या उपाययोजना करण्याचा अधिकार केंद्रीय निवडणूक आयोगाला आहे, असेही मुख्य न्यायमूर्ती देवेद्र कुमारे उपाध्याय आणि न्यायमूर्ती अमित बोकर यांच्या खंडपीठाने मनसेचे कार्यकर्ता उजाला श्यामबिहारी यादव यांची याचिका फेटाळताना नमूद केले. निवडणूक प्रक्रिया ही गुंतागुंतीची प्रक्रिया आहे आणि त्यात डिजिटल कर अॅपद्वारे ओळखपत्रे सादर

करण्याची परवानगी देण्याची मागणी याचिकाकर्ता करत आहे. परंतु, कोणत्याही व्यक्तीला डिजिटलकरद्वारे

त्यांच्या भ्रमणध्वनीमधील कागदपत्रे पडताळणीसाठी दाखवण्याचा अधिकार नाही.

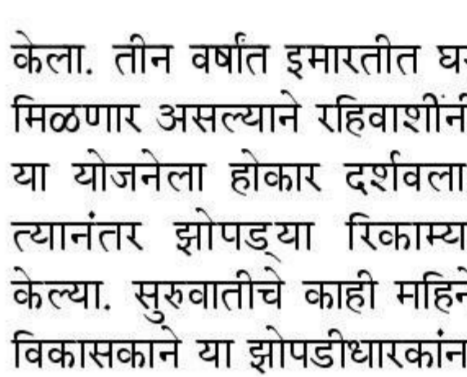
त्यामुळे, मतदान केंद्रावर भ्रमणध्वनी घेऊन जाण्यास बंदी घालणारा निवडणूक आयोगाचा निर्णय आम्हाला कोणत्याही दृष्टीने बेकायदा आढळून येत नाही, असे देखील खंडपीठाने यादव यांची याचिका फेटाळताना अधोरेखित केले. तत्पूर्वी, मतदान केंद्रावर भ्रमणध्वनी घेऊन जाण्यास बंदी घालणारा आदेश १९९८ पासून अंमलात आहे. असे असताना याचिकाकर्त्याने त्याला आता आव्हान दिल्याची

बाब केंद्रीय निवडणूक आयोगाच्या वतीने विरिष्ठ वकील आशुतोष कुंभकोणी आणि वकील अक्षय शिंदे यांनी न्यायालयाच्या निदर्शनास आणून दिली. त्यावर, १९९८ पासून तंत्रज्ञानात खूप सारे बदल झाल्याची टिप्पणी न्यायालयाने केली. तथापि, केंद्रवरील अधिकाऱ्यांनी, तसेच मतदारांनी मतदानाचे महत्त्व कायम राखण्याच्या दृष्टीने गोपनीयतेचा आदार केला पाहिजे. असे कुंभकोणी यांनी न्यायालयाला सांगितले.

दीड हजार नागरिकांचा मतदानावर बहिष्कार

■ **मुंबई** : विशाल कारंडे झोपडपट्टी पुनर्वसन प्रकल्पाच्या निमित्ताने विकासकाने १६ वर्षापूर्वी चेंबूरमधील मारवाडी चाळीतील २२५ घरांचे पाडकाम केले. मात्र, अद्याप प्रकल्पप्रस्तांचे पुनर्वसन झालेले नाही. यासंदर्भात रहिवाशांनी लोकप्रतिनिधींच्या कार्यालयात अनेक वेळा खेडे घालूनही त्यांच्या पदरात काहीच पडलेले नाही. या विरोधात दीड हजार रहिवाशांनी विधानसभा निवडणुकीवर बहिष्कार घालण्याचा निर्णय घेतला आहे. चेंबूरमधील 'बसंत पार्क' या उच्चभू कालनीलगत मारवाडी

चाळ होती. या चाळीत २२५ घरे होती. एका विकासकाने १६ वर्षापूर्वी इमारतीतील घराचे रूपांतर दाखवून 'झोपु' योजना राबविण्याचा मानस व्यक्त

केला. तीन वर्षात इमारतीत घर मिळणार असल्याने रहिवाशींनी या योजनेला होकार दर्शवला. त्यानंतर झोपड्या रिकाम्या केल्या. सुरुवातीचे काही महिने विकासकाने या झोपडीधारकांना

वेळेवर घरभाडे दिले. मात्र, कालांतराने विकासकाने झोपडीधारकांना घरभाडे देणे बंद केले होते. गेली १६ वर्षे हे रहिवासी भाड्याच्या घरात राहत असून त्यासाठी त्यांना पदरमोड करावी लागत आहे. याविरोधात रहिवाशांना भाड्यासाठी आंदोलन करावे लागले. त्यानंतरही दर महिन्याला विकासकाकडे घरभाड्यासाठी हेलपाटे मारावे लागत आहेत, असे एका रहिवाशाने नाव जाहीर न करण्याच्या अटीवर सांगितले. अद्याप 'झोपु' योजनेत नवी इमारत उभी राहू शकलेली नाही.

रवींद्र वायकर यांच्याविरोधातील जोगेश्वरी भूखंड घोटाळा प्रकरण बंद; गुन्हे शाखेने दाखल केलेला अहवाल न्यायालयाने स्वीकारला

■ **मुंबई** : नितिन देवळेकर मुंबईतील जोगेश्वरी येथील सुप्रिमो क्लबचा गैरवापर करून तिथे हॉटेलस बांधताना माहिती लपवल्याचा आणि बनावट माहितीच्या आधारे महापालिकेकडून विविध परवानग्या घेण्यात आल्याचा आरोप वायकर यांच्यावर होता. तक्रारीनुसार, या भूखंडाबाबत २००४ मध्ये त्रिपक्षीय करार करण्यात आला होता. त्याअंतर्गत ६७ टक्के जागा सार्वजनिक वापर व ३३ टक्के जागा विकास कामासाठी वापरण्याबाबत अटी व शर्ती निश्चित करण्यात आल्या होत्या.

या ६७ टक्के भूखंड मनोरंजन व खेळासाठी निश्चित करण्यात आला होता. दरम्यान, नवीन विकास नियंत्रण व प्रोत्साहन नियमावलीनुसार (डीसीपीआर) भूखंडातील ७० टक्के भाग पुन्हा पालिकेला दिल्याचे दाखवून ३० टक्के जागेवर १४ मजली हॉटेल बांधण्याचा परवानगी मिळवण्यात आली, असा आरोप होता. याबाबत समजल्यानंतर महापालिकेने १६ जून २०२३ रोजी बांधकामाची परवानगी रद्द केली होती. भाजपा नेते किरीट सोमय्या यांनी याच प्रकरणात वायकर यांच्यावर गंभीर आरोप केले होते. हा कोट्यावधी रुपयांचा गैरव्यवहार असल्याचा आरोप सोमय्या यांनी केला होता. वायकर यांनी याप्रकरणी महापालिकेच्या कारवाईविरोधात उच्च न्यायालयातही धाव घेतली होती. मात्र, न्यायालयाने त्यांची याचिका फेटाळली होती.

दादर - माहीम विधानसभेत भाजपचा मनसेला अप्रत्यक्ष पाठिंबा? भाजपच्या महिला विभाग अध्यक्षच्या फेसबुक पोस्टमुळे उलटसुलट चर्चांना उधाण

■ **मुंबई** : सय्यक कासारे 'भोंगा, हलाल आणि अनाधिवृत्त मजाराला जो कसलीही भीती न बाळगता विरोध करणार, आम्ही त्यांना मत देणार', अशा आशयाची पोस्ट भाजपच्या माहीम विधानसभा अध्यक्ष अक्षता तेंडुलकर यांनी फेसबुक या समाजमाध्यमावर केल्यामुळे दादर - माहीम विधानसभेत उलटसुलट चर्चांना उधाण आले आहे. अशी विधाने करून भाजपने महायुतीतील शिंदे गटाचे उमेदवार सदा

सरवणकर यांची कोंडी करून अप्रत्यक्षपणे मनसेचे उमेदवार अमित ठाकरे यांना पाठिंबा दिला का? अशी शंका व्यक्त करत समाजमाध्यमांसह मतदारांसंघात या पोस्टची चर्चा रंगली आहे. सध्या राज्यभर विधानसभा निवडणुकीचे वारे जोरदार वाहत असून प्रचारसभांचा धडाका सुरू आहे. दादर - माहीम विधानसभा मतदारांसंघातून मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे यांचे पुत्र अमित ठाकरे हे पहिल्यांदाच निवडणूक लढवत आहेत. त्यामुळे त्यांच्याविरोधात उमेदवार

देऊ नये, अशी भूमिका भाजपने सुरुवातीपासूनच घेतली होती. यावरून शिंदे गट व भाजपच्या पदाधिकाऱ्यांमध्ये खटकेही उडाले. उमेदवारी अर्ज मागे घेण्याच्या शेवटच्या दिवशी सदा सरवणकर राज ठाकरे यांच्या दादर येथील निवासस्थानी भेटण्यास गेले होते. पण राज ठाकरे यांनी भेट नाकारल्याने सरवणकर यांनी महायुतीचे अधिवृत्त उमेदवार म्हणून उमेदवारी अर्ज कायम ठेवण्याचा निर्णय घेतला. त्यानंतर सदा सरवणकर यांच्या प्रचारात

भाजपच्या कार्यकर्त्यांची तुरळक उपस्थिती पाहायला मिळत आहे. या पार्श्वभूमीवर आता

भाजपच्या माहीम विधानसभा अध्यक्षांची पोस्ट ही चर्चेचा विषय ठरली आहे. राज ठाकरे

यांनी सातत्याने मशिदीवरील भोंग्यांचा मुद्दा उपस्थित केला आहे, तसेच त्यांनी शिवाजी पार्कवरील गुब्बीपाडवा मेळाव्याच्या भाषणात माहीमच्या समुद्रात अनाधिवृत्तरित्या बांधण्यात आलेल्या मजारचा मुद्दा उपस्थित केल्यानंतर मुंबई महानगरपालिकेने ते बांधकाम हटवले; त्यामुळे भोंगा व अनाधिकृत मजारचा मुद्दा भाजपच्या तेंडुलकर यांच्या पोस्टमध्ये असल्यामुळे भाजपने अप्रत्यक्षपणे मनसेच्या अमित ठाकरे यांना मतदान करण्याचे

आवाहन केले का? अशी जोरदार चर्चा रंगली आहे. 'माझ्यासाठी राष्ट्र प्रथम असून दादर - माहीम विधानसभेत कट्टर हिंदुत्ववादी उमेदवार निवडून यावा, अशी माझी इच्छा आहे. राज ठाकरे यांनी भाजपला विरोध केला नसून पुढचा मुख्यमंत्री भाजपचा होईल, असे विधानही त्यांनी केले होते. कोणतीही सत्ता नसताना ते रोखठोकपणे बोलत असतात. त्यामुळे दादर - माहीम विधानसभेतील मतदारांमध्ये राज ठाकरेबद्दल एक विश्वास व प्रेम आहे.

तारीख वीस, आमदार फिक्स... उमेदवारांच्या घोषवाक्य प्रतिभेला बहर

■ **मुंबई** : यश सावंत विधानसभा निवडणुकीचा प्रचार आता अंतिम टप्प्यात आला आहे. प्रत्यक्ष घोषधरी भेटीपासून सुरू झालेला हा प्रचार पत्रवेळ आणि समाजमाध्यमांपर्यंत सुरू आहे. समाजमाध्यमांवर सध्या उमेदवारांचा प्रचार सुरू असून यात दिलेल्या घोषवाक्यातून प्रतिभेला अक्षरशः बहर आला आहे. यमक जुळवून स्वतःचा प्रचार करण्याबरोबरच विरोधकांचा अप्रचार करण्याची शक्यताही या घोषवाक्यात काहीनी जुळवून आणली आहे.

विधानसभा निवडणुकीच्या मतदानाचा दिवस जवळ आला असून प्रचारही अंतिम टप्प्यावर आला आहे. पहिल्या टप्प्यात गृहभेटी, नंतर पदयात्रा, प्रचार रॅलीद्वारे प्रचाराला सुरुवात झाली. आता प्रचार सभा सुरू झाल्या आहेत. त्याचबरोबर सर्व उमेदवारांचा समाज

माध्यमांवरूनही प्रचार सुरू आहे. समाज माध्यमांवरील प्रचारात कमीतकमी शब्दात आपला प्रचार करण्याची युक्ती सर्वच उमेदवारांनी रंग दिला आहे. त्यामुळे ज्या मतदारांसंघात शिवसेनेच्या दोन गटातील उमेदवारांमध्ये लढत आहे तिथे ठाकरे गटाच्या उमेदवारांनी 'गदार नकोश

विजय शिवसेनेचा' ही घोषणा लक्षवेधी ठरत आहे. अनेक आमदारांची ही निवडणूक लढवण्याची दुसरी किंवा तिसरी वेळ आहे. त्यांच्या प्रचारात तसा उल्लेख आढळतो. अंधेरीतील भाजपचे उमेदवार अमित साटम यांच्या प्रचारात 'अंधेरी कहे दिलसेअमित साटम फिरसे' हे घोषवाक्य लक्षवेधी ठरत आहे. तर घाटकोपरचे भाजपचे उमेदवार पराग शाह यांच्या प्रचारातील घोषवाक्य 'घाटकोपर की यही स्पिरिट पराग शाह फिरसे रिपीट' हे देखील लक्षवेधी ठरत आहे. ज्या मतदारांसंघात एकाच कुटुंबाकडे अनेक वर्षे उमेदवारी आहेत त्या मतदारांसंघात 'परिवर्तन हवे परिवारवाद नको' अशीही घोषणा ऐकायला, वाचायला मिळत आहे. तर काही ठिकाणी 'तारीख वीस, आमदार फिक्स' अशी घोषणा कानावर पडत आहे.

लढवली आहे. त्यातही काही उमेदवारांच्या घोषणा, घोषवाक्ये खूप गाजत आहेत. शिवसेनेची दोन शकले झाल्यानंतर ही पहिली विधानसभा निवडणूक होत आहे. या निवडणुकीत शिवसेना (ठाकरे) पक्षाशी एकनिष्ठ राहिलेल्या निष्ठावंत उमेदवारांना संधी दिली असून या निवडणुकीला निष्ठा विरुद्ध गद्दारी असा

खुद्द हवा' या घोषवाक्याचा प्रचारासाठी वापर करण्यात ये आहे. शिवसेनेच्या पारंपरिक कुटुंबाकडे अनेक वर्षे उमेदवारी आहेत त्या मतदारांसंघात 'परिवर्तन हवे परिवारवाद नको' अशीही घोषणा ऐकायला, वाचायला मिळत आहे. तर काही ठिकाणी 'तारीख वीस, आमदार फिक्स' अशी घोषणा कानावर पडत आहे.

धारावी बचाव आंदोलनकर्त्यांचा वचननामा जाहीर, शौचालयाला प्राधान्य

■ **मुंबई** : गणेश बागडे 'धारावी बचाव मंच' या संघटनेने धारावी मतदारसंघातून अपक्ष उमेदवार निवडणुकीच्या रिंगणात उतरविला असून संघटनेने आपला वचननामा जाहीर केला आहे. संघटनेचे उमेदवार संदीप कटके यांनी

मंचचे अॅड. संदीप कटके हे निवडणूक लढवणार आहेत. कटके हे अपक्ष म्हणून निवडणूक लढवत असून त्यांनी इतर राजकीय पक्षांप्रमाणेच आपल्या संघटनेचा वचननामा जाहीर केला आहे. ५०० रुपयांच्या शपथपत्रावर वचननामा जाहीर करण्यात आला

५०० रुपयांच्या शपथपत्रावर धारावीकरांसाठी सहा वचने दिली आहेत. त्यात शौचालयाला प्राधान्य देण्यात आले आहे. तसेच धारावीच्या पुनर्विकासात एकही कुटुंब धारावीच्याबाहेर जाणार नाही, असेही वचन त्यात देण्यात आले आहे. धारावी मतदारसंघात यावेळी धारावी पुनर्विकासाचा मुद्दा गाजत असून याच मुद्द्यावर काम करणाऱ्या धारावी बचाव

आहे. या वचननाम्यात त्यांनी सहा मुद्द्यांवर भर दिला आहे. धारावीतील लोकसंख्येच्या तुलनेत शौचालयांची संख्या अत्यंत कमी आहे. त्यामुळे अडीचशे लोकांमगे एक शौचकूप इतकी भयावह स्थिती नाही, असेही वचन त्यात देण्यात आले आहे. धारावी मतदारसंघात यावेळी धारावी पुनर्विकासाचा मुद्दा गाजत असून याच मुद्द्यावर काम करणाऱ्या धारावी बचाव

साडेसहाशे गृहनिर्माण संस्थांमध्ये होणार मतदान, मुंबईत प्रथमच मोठ्या स्तरावर प्रयोग, मतदान वाढण्याची अपेक्षा

■ **मुंबई** : विशाल कारंडे लोकसभेच्या निवडणुकीच्या वेळी मतदान केंद्रांवर सध्याकाळपर्यंत झालेली गर्दी टाळण्यासाठी यंदा मतदान केंद्रांची संख्या वाढवण्यात आली असून प्रायोगिक तत्वावर गृहनिर्माण सोसायट्यांमध्येही मतदान केंद्र सुरू करण्यात आला आहे. संपूर्ण मुंबईत तब्बल साडेसहाशे गृहनिर्माण सोसायट्यांमध्ये मतदान केंद्र उभारण्यात येणार आहेत. त्यामुळे मतदान केंद्रावरील

मतदारांची गैरसोयीही टळणार आहेच, पण मुंबईतील मतदानाचा टक्काही वाढण्याची शक्यता आहे. लोकसभा निवडणुकीच्या वेळी मतदान केंद्राबाहेर लागलेल्या वेळी मतदान केंद्राबाहेर लागलेल्या रंगांमुळे मतदारांना उन्हात ताटकळत उभे राहावे लागले होते. एकेका मतदान केंद्रावर जास्त संख्येने मतदार असल्यामुळे मतदानाची वेळही वाढवावी लागली होती. अनेक मतदार मतदान न करताच घरी परतले होते. त्यामुळे निवडणूक आयोगाच्या नियोजनावर

खूप टीका झाली होती. यावेळी खबरदारी घेऊन विधानसभा निवडणुकीसाठी मतदान केंद्रांची संख्या वाढवण्यात येणार आहेत. प्रत्येक मतदान केंद्राच्या ठिकाणी पूर्वी असणारी सरासरी दीड हजार मतदारांची संख्या आता सरासरी एक हजार जास्त संख्येने मतदार असले. त्यामुळे लोकसभेच्या तुलनेत मतदान केंद्रांची संख्याही वाढली आहे. यावेळी मुंबईतील मतदान केंद्रांची

संख्या १० हजार १११ इतकी आहे. तसेच यावेळी मुंबईतील गृहनिर्माण सोसायट्यांमध्येही मतदान केंद्र सुरू करण्यात येणार आहे. यावेळी तब्बल साडेसहाशे

गृहनिर्माण संस्थांमध्ये मतदान केंद्र उभारण्यात येणार आहे. निवडणूक आयोगाला मतदान केंद्रासाठी जागा ताब्यात घेण्याचे पूर्ण अधिकार आहेत. मात्र तरीही ज्या गृहनिर्माण संस्थांनी ना हरकत प्रमाणपत्र दिले आहे त्याच ठिकाणी मतदान केंद्र उभारले आहे. अन्यथा मुंबईत अनेक शाळा असून त्यात मतदान केंद्र उभारली आहेत. मात्र लोकसभेच्या निवडणुकीच्या वेळी सोसाय्या

लागलेल्या उन्हाच्या झळा यावेळी टळतील. त्यामुळे मतदारांच्या सोयीसाठी सोसायट्यांमध्ये मतदान केंद्र उभारण्यात येणार आहे. याकरीता सूक्ष्म नियोजन केले असून त्याचा मतदान वाढीसाठी चांगला फायदा होईल, अशी शक्यता अधिकाऱ्यांनी व्यक्त केली. मोठ्या गृहनिर्माण संस्था किंवा गृहनिर्माण संकुलांमध्ये मतदान केंद्र तयार करण्यात आली आहेत. पाचशेपेक्षा जास्त सदस्य संख्या असलेल्या गृहनिर्माण संकुलांमध्ये

ही केंद्रे आहेत. ज्या गृहनिर्माण संस्थांनी ना हरकत प्रमाणपत्र दिले आहे अशा संस्थांमध्येच ही केंद्रे सुरू करण्यात आल्याची माहिती अतिरिक्त जिल्हाधिकारी, निवडणूक समन्वयक फरोग मुकादम यांनी दिली. अशा सोसायट्यांमधील मोकळ्या जागेत किंवा वाहनतळाच्या ठिकाणी ही केंद्रे तयार करण्यात येणार आहेत. अशा सोसायट्यांमध्ये शक्यतो १० टक्के मतदार हे त्या सोसायटीतील असतील.

गुजरातधार्जिण्या धोरणांमुळे पाच लाख रोजगार बुडाले; शिवसेना नेते आदित्य ठाकरे यांचा आरोप

■ **मुंबई : गणेश बागडे**
महायुती व विशेषतः भाजपच्या गुजरातधार्जिण्या धोरणांमुळे राज्यातील नियोजित प्रकल्प हलविण्यात आले व त्यातून राज्यातील सुमारे पाच लाख युवकांचे रोजगार बुडाल्याचा आरोप शिवसेना नेते आदित्य ठाकरे यांनी बोलताना केला. तसेच उद्धव ठाकरे बरोबर नसल्यानेच लोकसभा निवडणुकीत भाजपच्या खासदारांचे संख्याबळ २३ वरून ९ पर्यंत घसरल्याचे सांगत टोला लगावला. राज्यात सत्तांतर होऊन महाविकास आघाडी सत्तेत

येणार असल्याचा ठाम विश्वास ठाकरे यांनी व्यक्त केला. महायुती सरकारची कामगिरी, उद्धव ठाकरे यांचे नेतृत्व, मनसेची राजकीय वाटचाल अशा विविध मुद्द्यांवर ठाकरे यांनी मनमोकळेपणाने उत्तरे दिली. लोकसभेप्रमाणेच विधानसभा निवडणुकीतही महाविकास आघाडीला कौल मिळेल. महाराष्ट्र रिकामा करायला निघालेल्या भाजपला राज्यातील जनता रिकामे केल्याशिवाय राहणार नाही. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या सभेतील रिकाम्या खुर्ची हे त्याचेच द्योतक होते, असेही आदित्य

ठाकरे यांनी सांगितले. महायुतीचे सरकार सत्तेत आल्यापासून राज्यातील प्रस्तावित प्रकल्प गुजरातमध्ये हलविण्यात आले. टाटा-एअरबस प्रकल्प हा राज्यात येणार होता. पण गुजरातमध्ये हलविण्यात आला. या प्रकल्पाच्या उद्घाटनप्रसंगी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी बडोद्यात रोड शो करून महाराष्ट्राच्या जखमेवर एक प्रकारे मीठ चोळले. फॉक्सकॉन-वेदांत प्रकल्प गुजरातमध्ये गेला. तेव्हाही महायुतीचेच

सरकार सत्तेत होते. महाविकास आघाडी सरकारच्या काळात हे प्रकल्प राज्यात सुरू करण्यासाठी पाठपुरावा झाला होता. आमच्या

सरकारच्या काळात दाहोसमध्ये करार करण्यात आलेले ९५ टक्के प्रकल्प प्रत्यक्ष सुरू झाले आहेत. याउलट शिंदे सरकारच्या काळात करार झालेले प्रकल्प तर सुरू झाले नाहीतच पण त्याबरोबरच दाहोस दौऱ्याचे पैसेही या सरकारने थकविले. मुंबईतील प्रस्तावित आंतरराष्ट्रीय वित्तीय केंद्र गुजरातमध्ये हलविण्यात आले. बल्क ड्रग्स प्रकल्पही राज्याबाहेर गेला. डायमंड बाजार गुजरातमध्ये हलविण्यात आला. मुंबईतील

हिरे व्यापाऱ्यांनी गुजरातमध्ये आपला व्यवसाय हलवावा म्हणून त्यांच्यावर दबाव आणण्यात आला होता, अशी माहितीही ठाकरे यांनी दिली. मुंबई व महाराष्ट्राचे 'अदानीराष्ट्र' करण्याचे जाणीवपूर्वक प्रयत्न सुरू झाले आहेत. हा मराठी विरुद्ध गुजराती वाद नाही. तर महाराष्ट्राच्या हक्काचे काढून गुजरातला स्थलांतरित केले जात आहेत. महाराष्ट्रातील पाच लाख रोजगार हे गुजरातमध्ये गेले. प्रकल्प राज्यात सुरू झाले असते तर एवढा रोजगार महाराष्ट्रातील युवकांना मिळाला असता, असेही

ठाकरे म्हणाले. बंडखोर आठ आमदारांनी आमच्याकडे उमेदवारी मागितली होती. निवडणुकीचे अर्ज दाखल करण्यापूर्वी आमच्यातून फुटून एकनाथ शिंदे यांच्याबरोबर गेलेल्या आठ आमदार व दोन मंत्र्यांनी आमच्याकडे उमेदवारी मागितली होती. यातील एका मंत्र्याच्या मतदारसंघात शिंदे यांनीच अगदी कालच सभा घेतली. सरकार पाडल्यावर हिंडीसपणे नाच करणाऱ्या आमदारांना आम्ही बरोबर घेतले असते तर बंडखोरांचे पुनर्जीवन केल्यासारखे झाले असते. हे आम्हाला नको होते.

राज्यात बीएससी नर्सिंगच्या १६०० जागा रिक्त, संस्थात्मक प्रवेश प्रक्रियेचे वेळापत्रक जाहीर

■ **मुंबई : राकेश गाथाकवाड**
बीएससी नर्सिंग अभ्यासक्रमाची नियमित प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर राज्यामधील संस्थात्मक कोट्यातील सुमारे १५०० जागा रिक्त राहिल्या आहेत. देशभरातील रिक्त जागांची संख्या लक्षात घेता भारतीय परिचर्या परिषदेने संस्थात्मक स्तरावर रिक्त राहिलेल्या जागा भरण्यासाठी ३० नोव्हेंबरपर्यंत अतिरिक्त मुदतवाढ देण्याचा निर्णय जाहीर केला. या निर्णयानुसार राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाने संस्थात्मक स्तरावरील रिक्त राहिलेल्या जागांसाठी १९ नोव्हेंबरपासून विशेष फेरी जाहीर केली आहे. ही फेरी १९ नोव्हेंबरपासून सुरू

होणार आहे. बीएससी नर्सिंग अभ्यासक्रमाची संस्थात्मक प्रवेश प्रक्रिया ३१ ऑक्टोबर रोजी संपली. त्यानंतर भारतीय परिचर्या परिषदेने संस्थात्मक स्तरावर रिक्त राहिलेल्या जागा भरण्यासाठी ३० नोव्हेंबरपर्यंत अतिरिक्त मुदतवाढ देण्याचा निर्णय जाहीर केला. या निर्णयानुसार राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाने संस्थात्मक स्तरावरील रिक्त राहिलेल्या जागांसाठी १९ नोव्हेंबरपासून विशेष फेरी जाहीर केली आहे. राज्यामध्ये पाच सरकारी व १७३ खासगी नर्सिंग महाविद्यालये आहेत. सरकारी महाविद्यालयांमध्ये २५० जागा तर खासगी महाविद्यालयांमध्ये

९ हजार २०० जागा आहेत. खासगी महाविद्यालयातील काही जागा संस्थात्मक कोट्यामार्फत भरण्यात येतात. विशेष फेरीसाठी जागांचा तपशील १८ नोव्हेंबर रोजी जाहीर करण्यात येणार आहे. त्यानंतर १९ ते २१ नोव्हेंबर रोजी सायंकाळी ५ वाजेपर्यंत विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष महाविद्यालयांमध्ये जाऊन विहित नमुन्यामध्ये अर्ज करायचा आहे. त्यानंतर २१ नोव्हेंबर रोजी सायंकाळी ७ वाजता संबंधित नर्सिंग महाविद्यालयांच्या फलकावर आणि संकेतस्थळावर पहिली निवड यादी व प्रतीक्षा यादी

जाहीर करण्यात येणार आहे. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना २२ ते २५ नोव्हेंबर रोजी सायंकाळी ५.३० वाजेपर्यंत सर्व कागदपत्रे व शुल्काच्या डीडीसह प्रत्यक्ष महाविद्यालयात जाऊन प्रवेश घ्यायचा आहे. २५ नोव्हेंबर रोजी सायंकाळी ७ वाजता दुसरी निवड व प्रतीक्षा यादी महाविद्यालयांच्या फलकावर आणि संकेतस्थळावर जाहीर करण्यात येईल. या यादीत निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना २६ ते २९ नोव्हेंबर रोजी सायंकाळी ५.३० वाजेपर्यंत सर्व कागदपत्रे व शुल्काच्या डीडीसह प्रत्यक्ष महाविद्यालयात जाऊन प्रवेश घ्यायचा आहे.

बाबा सिद्दीकी हत्या प्रकरण: आरोपींना आर्थिक मदत करणाऱ्याला अटक

■ **मुंबई : यश सावंत**
माजी मंत्री बाबा सिद्दीकी यांच्या हत्येप्रकरणी अकोला येथून सलमानभाई इकबालभाई वोहरा याला अटक करण्यात आली असून तो गुजरातमधील रहिवासी आहे. वोहराने याप्रकरणातील आरोपींना आर्थिक मदत केल्याचा आरोप आहे. सलमानभाई इकबालभाई वोहरा हा गुजरातमधील पेटलाड येथील रहिवासी आहे. मुंबईच्या गुन्हे शाखेने त्याला स्थानिक पोलिसांच्या मदतीने अकोला येथील बालापूर येथून अटक केले. गुजरातमधील आनंद नगर येथील त्याच्या बँक

खात्यातून या प्रकरणातील अटक आरोपी गुरनैल सिंहचा भाऊ नरेशकुमार सिंह, अटक आरोपी रुपेश मोहोळ, अटक आरोपी हरिशकुमार यांना पैसे पाठवण्यात आल्याचा आरोप आहे. याशिवाय, त्यांनी इतर व्यक्तींनाही आर्थिक मदत केली आहे. ती रक्कम कटात सहभागी आरोपींनी वापरल्याचा संशय आहे. याप्रकरणी गुन्हे शाखा अधिक तपास करित आहे. ही

याप्रकरणातील २५ वी अटक आहे. बांद्रे पूर्व येथील खेरनगर परिसरात १२ ऑक्टोबर रोजी रात्री बाबा सिद्दीकी यांची गोळ्या झाडून हत्या करण्यात आली होती. या प्रकरणाचा तपास करणाऱ्या गुन्हे शाखेने एकूण २४ आरोपींना आतापर्यंत अटक केली आहे. यापूर्वी मुळचा पंजाबमधील फाजिल्का, पक्का चिस्ती गावातील रहिवासी असलेल्या आकाशदीपला बाबा सिद्दीकी यांच्या हत्येप्रकरणी गुन्हे शाखेने अटक केली होती. अन्य अटक आरोपींच्या चौकशीत आणि गुन्ह्याच्या तपासात आकाशदीपचे नाव उघड झाले.

पूल, इमारती म्हणजे विकास नव्हे! सुप्रिया सुळे यांनी पक्षातील फुटिरांना फटकारले

■ **मुंबई : सम्यक कासारे**
विकासाच्या मुद्द्यावर आम्ही भाजपबरोबर गेलो, असा दावा पक्षातील फुटिरांकडून वारंवार केला जातो. पण विकास म्हणजे फक्त पूल वा इमारती बांधणे एवढेच नसते. सशक्त लोकशाहीत विरोधी पक्षाची जबाबदारी मोठी असते. केवळ खुर्ची, सत्ता मिळाली म्हणजे विकास होतो हा गैरसमज आहे, अशा शब्दांत राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या खासदार सुप्रिया सुळे यांनी 'लोकसत्ता लोकसंवाद' कार्यक्रमात अजित पवार व त्यांच्या सहकारी आमदारांना फटकारले. तसेच निवडणुकीत महागाई, बेरोजगारी आणि

शेतकऱ्यांची दुखःस्था हे मुख्य मुद्दे असल्याचेही त्यांनी सांगितले. राष्ट्रवादीतील फूट, अजित पवारांचे राजकारण, बारामतीमधील लढत, आई प्रतिभा पवार यांनी प्रचारात उतरणे, लाडकी बहीण योजना अशा अनेक मुद्द्यांवर सुप्रिया सुळे यांनी परखड मते मांडली. 'अजित पवारांपासून पक्षातून बाहेर पडणारे सारे नेते विकासासाठी आम्ही भाजपबरोबर गेलो हा दावा करतात तेव्हा आश्चर्य वाटते. विरोधी पक्षात बसल्यावर विकास होत नाही हे कोणी सांगितले? सत्ता, खुर्ची, मंत्रीपद असा साप ऐषाराम हवा असतो. लोकशाहीत

विरोधकांची भूमिका महत्त्वाची असते हे सारे विसरले असावेत. खुर्ची, सत्ता, मंत्रीपद मलाच मिळाले पाहिजे. दुसरे कोणी लायक नाही हाच यांचा समज असावा,' असे सुळे यांनी नमूद केले. आपण पक्ष का सोडला याच उत्तर

आमच्या पक्षातून बाहेर पडलेल्या एका नेत्याने प्रचार राजदीप सरदेसाई यांच्या पुस्तकात दिले आहे, याकडेही त्यांनी लक्ष वेधले. विकासाची नवी संकल्पना आली आहे. सर्वजण म्हणतात, आम्ही विकासासाठी महायुतीत गेलो. असे झाले तर चांगले आहे. प्रत्येक जण विकासासाठी तिकडे गेले असतील तर विकासाचा प्रश्नच संपून जाईल. असे झाल्यास पुन्हा निवडणुकाच होणार नाहीत, अशी भीती सुळे यांनी व्यक्त केली. आपल्या लोकशाहीला ७५ वर्षे झाली आहेत. आताच्या राजकीय आघाड्या खूपच लवचीक झाल्या आहेत. महाराष्ट्रात, बिहारमध्ये

हेच दिसून आले आहे. त्यामुळे भविष्यात कुणी कुणासोबतही आघाडी करू शकतो. आता विचारसरणीवर निवडणुका होताना दिसत नाहीत, असे निरीक्षणही त्यांनी नोंदविले. अजित पवार काका शरद पवारांबरोबर पुन्हा येऊ शकतात, अशी चर्चा प्रचाराच्या काळात रंगली आहे. या प्रश्नावर, हा प्रश्न माझ्याऐवजी 'देवाभाऊ' म्हणून स्वतःची जाहिरात करणारे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना विचारा, असा टोला त्यांनी हाणला. दोन पक्ष फोडल्याची फुशारकी हे देवाभाऊ मारतात. देवेंद्र फडणवीस यांच्याबाबत माझ्या खूप अपेक्षा होत्या.

'पंकजाताई मुंडे तुझे धन्यवाद...', उद्धव ठाकरेनी केलं कौतुक; म्हणाले, 'तुम्ही महाराष्ट्राच्या डोळ्यावरची पट्टी काढली'

■ **मुंबई : प्रथमेश चव्हाण**
महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीच्या प्रचारासाठी आज शेंवटचा रविगार असल्यामुळे सर्वच राजकीय पक्षांनी आपल्या प्रमुख नेत्यांच्या सभा ठिकठिकाणी आयोजित केल्या होत्या. महाविकास आघाडीकडून मुंबईच्या गांधी गुंडा संकुलातील मैदानावर जाहीर

डोळ्यावरची पट्टी सोडून स्वतःच्या डोळ्यावर बांधली होती. तशी तू महाराष्ट्राच्या डोळ्यावरची काढली.' उद्धव ठाकरे यांनी पंकजा मुंडे यांच्या एका विधानाचा हवाला दिला. ते म्हणाले, 'पंकजा ताई म्हणाल्या की, भाजपाचे काम खूप भारी आहे. महाराष्ट्रात ९० हजार बुध आहेत. प्रत्येक बुधवर भाजपाचे दक्षता पथक आहे. या पथकात जर दोन माणसे असतील तर त्यांची संख्या १ लाख ८० हजार होते. जर दोन पक्षा जास्त लोक असतील तर त्या पटीत त्यांची संख्या वाढेल. ही सर्व

मतदानाच्या दिवशी बेस्ट बसच्या जादा फेऱ्या; दिव्यांग, वृद्ध मतदारांसाठी 'लो फ्लोअर डेक' बस धावणार

■ **मुंबई : यश सावंत**
विधानसभा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर बेस्ट बसच्या जादा फेऱ्यांचे नियोजन करण्यात येणार आहे. मुंबई महापालिकेचे आयुक्त, प्रशासक भूषण गमराणी यांनी बेस्ट उपक्रमाला

८५ पेक्षा अधिक ज्येष्ठ मतदारांना मतदान केंद्रापर्यंत पोहचता यावे यासाठी बेस्ट उपक्रमाची बस सेवा सज्ज असणार आहे. या सेवेसाठी मतदारांना कोणतेही शुल्क भरावे लागणार नाही. तसेच ही सेवा मुंबई शहरासह दोन्ही उपनगरांत उपलब्ध असाणार आहे. तसेच निवडणूक कर्मचाऱ्यांना वेळेवर कर्तव्यार पोहचता यावे यासाठी जादा बेस्ट सेवा उपलब्ध करण्यात येणार आहे. बेस्ट बससह मेट्रो, मध्य आणि पश्चिम रेल्वेची सेवेची उशीरापर्यंत उपलब्ध करण्यात येणार आहे. दरम्यान, निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर मतदारांना आणि निवडणूक कर्मचाऱ्यांसाठी जादा बस फेऱ्यांचे नियोजन सोमवारपर्यंत केले जाईल, असे बेस्ट उपक्रमाच्या जनसंपर्क विभागाकडून सांगण्यात आले.

मतदानाच्या दिवशी जादा बस फेऱ्या चालविण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्यामुळे २० नोव्हेंबर रोजी पहाटे ४ वाजल्यापासून ते रात्री १ वाजेपर्यंत बस सेवा उपलब्ध असणार आहे. तसेच दिव्यांग, वृद्ध मतदारांसाठी 'लो फ्लोअर डेक' बसही उपलब्ध असणार आहे. मुंबईतील ३६ विधानसभा मतदारसंघातील दिव्यांग, वयवर्षे

सूक्ष्म निरीक्षणातून मानवी भावभावनांचा वेध घेणारे लेखक म्हणजे जयवंत दळवी; 'द मुंबई लिटरेचर लाईव्ह फेस्टिव्हल'मध्ये कलाकारांचे मत

■ **मुंबई : प्रतिनिधी**
प्रसिद्ध दिवंगत लेखक जायवंत दळवी यांच्या कल्पनाशक्ती विलक्षण झेपे घ्यायच्या. साहित्यक्षेत्रात त्यांचे मोठे योगदान आहे. एखाद्या कलाकृतीच्या कथानकापेक्षा त्यांनी पात्रांवर अधिक भर दिला आणि सूक्ष्म निरीक्षणातून मानवी भावभावनांचा वेध घेणारे लेखक केले. 'द मुंबई लिटरेचर लाईव्ह फेस्टिव्हल'मध्ये प्रसिद्ध साहित्यिक दिवंगत जायवंत दळवी यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त 'स्मृतिजागर मनस्वी व्यक्तिमत्त्वाचा' या विशेष कार्यक्रमाचे नरिमन पॉईंट येथील 'एनसीपीए' मध्ये आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात जयवंत दळवी यांची नाटके आणि अन्य साहित्यावर आधारित गप्पांमध्ये ज्येष्ठ अभिनेत्री सुहास जोशी, स्वाती

चिटणीस, ज्येष्ठ अभिनेते प्रदीप वेलणकर, शैलेश दातार सहभागी झाले होते. लेखक - दिग्दर्शक निवडक 'ठणठणपाळ'चे वाचनही करण्यात आले. तसेच 'जयवंत दळवी - व्यक्ती आणि

चिंतनीस, ज्येष्ठ अभिनेते प्रदीप वेलणकर, शैलेश दातार सहभागी झाले होते. लेखक - दिग्दर्शक निवडक 'ठणठणपाळ'चे वाचनही करण्यात आले. तसेच 'जयवंत दळवी - व्यक्ती आणि

आंतरराष्ट्रीय स्तरावर स्थान मिळणे आवश्यक आहे. हेच जाणून जयवंत दळवी यांच्या जन्मशताब्दीनिमित्त 'द मुंबई लिटरेचर लाईव्ह फेस्टिव्हल'मध्ये 'स्मृतिजागर मनस्वी व्यक्तिमत्त्वाचा' या कार्यक्रमाचे आयोजन केले, असे मत ज्येष्ठ पत्रकार कुमार केतकर यांनी प्रास्ताविकातून व्यक्त केले. 'जयवंत दळवी यांच्या नाटकातील विनोदाची पद्धत वेगळी होती. त्यांच्या नाटकातील विनोद हे खळखळून हसवण्याऐवजी मर्म विनोद होते. सुरुवातीला प्रेक्षक त्या विनोदाचा आनंद घ्यायचे, मात्र नंतर सखोल विचार करायचे. 'बॅरिस्टर'मधील राधाक्या सुरुवातीला गोंडस वाटायची, मात्र शेवटाला ते पात्र गंभीर बनायचे. त्यामुळे सुरुवातीला या व्यक्तिरेखेचा अभ्यास करणे कठीण गेले', असे सुहास जोशी म्हणाल्या.

...विकास हाच आमचा अजेंडा, मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांचे स्पष्ट प्रतिपादन

■ **मुंबई : गणेश बागडे**
'राज्यात आणि केंद्रात एका विचारांचे सरकार असेल तर विकासाला वेग येतो. गेल्या दहा वर्षात राज्यात झालेला विकास हा त्याच सक्षीदार आहे. महाविकास आघाडी सरकारच्या अडीच वर्षांच्या काळात विकासात अनेक गतिरोधक उभे केले गेले. हे गतिरोधक आम्ही दूर केले,' असा दावा मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी 'लोकसत्ता'ला दिलेल्या विशेष मुलाखतीत केला. 'बटेंगे तो

आणि महाराष्ट्राचे महत्त्व वाढेल' असा दावाही केला. मुंबई हे देशाचे आर्थिक केंद्र आहे. त्यामुळे त्याच्या विकासासाठी हात आखडता घेणार नाही अशी ग्वाही खुद्द पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी दिली आहे. तसेच देशाला महासत्ता करण्यासाठी महाराष्ट्राला देशाचे नेतृत्व करायचे आहे असेही पंतप्रधान म्हणाले आहेत. त्यामुळे केंद्राशी, पंतप्रधानांशी अबोला घेणारे हेकेखोर सरकार हवे की पंतप्रधानांच्या हातात हात

घालून राज्याला विकासापासून नेणारे महायुतीचे सरकार हवे याचा निर्णय राज्यातील सुजाण जनतेंने यापूर्वीच घेतला असून

निकालात तुम्हाला या निर्णयाचे प्रतिबिंब उमटलेले दिसेल असेही मुख्यमंत्री म्हणाले. या निवडणुकीच्या प्रचारात

'बटेंगे तो कटेंगे' स्वरूपाचा प्रचार मोठ्या प्रमाणात दिसत आहे. या आखणीचा नेमका उद्देश काय, असा प्रश्न विचारला असता मुख्यमंत्री म्हणाले, 'आम्ही विकासा आणि लोककल्याणाचा अजेंडा घेऊनच मतदारांना सामोरे जात आहोत. राज्यात नवे उद्योग यावेत, रोजगारनिर्मिती व्हावी, अर्थव्यवस्थेला चालना मिळावी यासाठी गेल्या दोन वर्षात आमच्या सरकारने भरवीव काम केले आहे.

माविआचे अडीच वर्षांतील सरकार विकास विरोधी आणि महाराष्ट्र विरोधी होते. त्यांनी विकास प्रकल्पांमध्ये टाकलेले गतीरोधक आम्ही उखडून टाकले आणि विकासाला गती दिली. आम्हाला दोन वर्षांचा कमी काळ मिळाला असला तरी गेल्या दहा वर्षांत झाले नसेल एवढे काम आम्ही करून दाखवले. अनेक आघाड्यांवर दुसऱ्या-तिसऱ्या क्रमांकावर गेलेल्या महाराष्ट्राला पुन्हा क्रमांक एक वर आणण्याचे काम

आम्ही केले आहे. आणखी खूप करायचे आहे. महाराष्ट्रातील जनता आमच्या कामावर खूश आहे. त्यामुळे निवडणुकांसाठी दुसऱ्या कुठल्याही अजेंड्यांची आम्हाला गरज नाही. विकासाच्या अजेंड्यावरच पुन्हा महायुतीचे सरकार येणार हे मी तुम्हाला छातीठोकपणे सांगतो.' केंद्र आणि राज्यात एकाच विचारसरणीचे सरकार असले तरच राज्याच्या विकासाला गती प्राप्त होते हे जनतेंने अनुभवले आहे.

गर्भधारणेच्या वेळी महिलांना मधुमेहाचा धोका

■ मुंबई : प्रतिनिधी

गेल्या काही वर्षात बदलती जीवनशैली, खाण्यापिण्याच्या सवयी, ताणतणावांमुळे गर्भधारणेच्या वेळी महिलांना मधुमेहाचे प्रमाण वाढल्याचे कामा रुग्णालयांने केलेल्या एका अभ्यासात आढळले आहे.

गर्भधारणेच्या वेळी महिलांमध्ये मधुमेहाची सामान्य लक्षणे दिसून येत नाहीत. हार्मोन बदलांमुळे मधुमेह होतो. शरीर अन्नाचे ऊर्जा रूपांतरित करते. इन्सुलिन संप्रेरक

अन्नातून साखर नियंत्रित ठेवण्याचे काम करतो. इन्सुलिन योग्य काम करीत नसल्यास वा शरीरात पुरेसे इन्सुलिन नसल्यास रक्तात मांट्या प्रमाणात साखर तयार होते गर्भधारणेच्या वेळी नाळेतील हार्मोन्स इन्सुलिनच्या कार्यपद्धतीत व्यत्यय आणतात. त्यामुळे रक्तातील साखरेचे प्रमाण अनियंत्रित होऊन मधुमेह जडतो. गर्भधारणेच्या २४ ते २८ आठवड्यांदरम्यान मधुमेह झाल्याचे लक्षात येते. गेली दोन

वर्षे महिलांसाठी विशेष रुग्णालय असलेल्या कामा रुग्णालयात गर्भधारणेच्या वेळी होणाऱ्या मधुमेहाबाबत अभ्यास करण्यात येत आहे. त्यात गर्भस्थेतील महिलांना मधुमेह होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. गर्भधारणेच्या वेळी नाळेतील हार्मोन्स इन्सुलिनच्या कार्यपद्धतीत व्यत्यय आणतात. त्यामुळे रक्तातील साखरेचे प्रमाण

अनियंत्रित होऊन मधुमेह जडतो, असे कामा रुग्णालयांने केलेल्या एका अभ्यासात आढळले आहे.

गर्भधारणेदरम्यान मधुमेह झाल्यास बाळामध्ये जन्मतः हृदयदोष, अपरिपक्व फुफ्फुसे, जास्त लाल रक्तपेशी निर्माण होऊन रक्तवाहिन्या आतड्यांमध्ये अडथळा होतो, बाळ लडू असणे, मुलाला फेफरे येणे, अकाली जन्म, बाळाला टाईप २ चा मधुमेह होण्याचा धोका असतो. गेल्या दोन वर्षांत कामा रुग्णालयात महिलांची

तपासणी करण्यात आली. या तपासणीदरम्यान गर्भवतींना मधुमेह झाल्याचे निदर्शनास आले. या महिलांची सखोल वैद्यकीय तपासणी केली असता गोपद्रपणातील संप्रेरके बदलांसह त्यांची जीवनशैली, खाण्यापिण्याच्या सवयी, व्यायामाचा अभाव, मानसिक ताणतणावांमुळे महिलांच्या निदर्शनास आले. गर्भधारणेदरम्यान कोणालाही मधुमेह होऊ शकतो. मात्र हृदयरोग, उच्च रक्तदाब, गर्भधारणेपूर्वी लडूपणा किंवा अधिक वजन, टाईप-२ मधुमेहाचा कौटुंबिक इतिहास असलेल्या महिलांना गर्भधारणेदरम्यान मधुमेह होण्याची शक्यता अधिक असते.

खाण्यापिण्याच्या सवयी, व्यायामाचा अभाव, मानसिक ताणतणावांमुळे त्यांना गर्भधारणेदरम्यान मधुमेह झाल्याचे निदर्शनास आले. गर्भधारणेदरम्यान कोणालाही मधुमेह होऊ शकतो. मात्र हृदयरोग, उच्च रक्तदाब, गर्भधारणेपूर्वी लडूपणा किंवा अधिक वजन, टाईप-२ मधुमेहाचा कौटुंबिक इतिहास असलेल्या महिलांना गर्भधारणेदरम्यान मधुमेह होण्याची शक्यता अधिक असते.

शेतीमालाला हमीभाव नाहीच, जाणून घ्या, हमीभाव किती, मिळणारा दर किती

■ मुंबई : नितीन देवळेकर

केंद्र सरकारने खरीप शेतीमालाला हमीभाव मिळवून देण्यासाठी विविध योजनांची घोषणा केली असली तरीही सद्यस्थितीत खरीपातील शेतीमालाला हमीभाव मिळत नसल्याचे चित्र आहे. प्रामुख्याने विदर्भ, मराठवाडा आणि उत्तर महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान होत आहे. केंद्र सरकारने महाराष्ट्रातील विधानसभा निवडणुकांच्या तोंडावर खरीप हंगामातील शेतीमालाची नाफेड, एनसीसीएफकडून हमीभावाने खरेदी करण्याची घोषणा केली होती. त्या शिवाय भावांतर योजनाही जाहीर केली होती.

तरीही सद्यस्थितीत राज्यात उडीद वगळता एकाही शेतीमालाला हमीभाव इतका दर मिळत नसल्याचे चित्र आहे. नाफेड आणि एनसीसीएफकडून होणाऱ्या खरेदीला अद्याप गतीच आलेली नाही. राज्यात खरीप हंगामातील सोयाबीनचे क्षेत्र सुमारे ५० लाख हेक्टर आहे. विदर्भ, मराठवाड्यात सोयाबीन मोठ्या प्रमाणावर होते. सोयाबीनचा हमीभाव ४८९२ रुपये आहे. पण, हंगामात सोयाबीनला ४४०० पेक्षा जास्त दर मिळालेला नाही. शुक्रवारी (१५ नोव्हेंबर) सोयाबीनला सरासरी ४३४५

रुपये प्रतिक्विंटल दर मिळाला. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, देवेंद्र फडणवीस यांनी सोयाबीनचा हमीभाव सहा हजार रुपये

प्रतिक्विंटल करण्याची घोषणा केली. शिवाय केंद्रीय कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालयाने शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी सोयाबीन खरेदीचे निकष बदलून ओलाव्याचे

प्रमाण १२ टक्क्यांऐवजी १५ टक्के केले. तरीही सोयाबीनला हमीभाव मिळत नाही. सोयाबीन बाबत केंद्राचे धोरण सपशेल फसले आहे. कापसाची स्थिती यापेक्षा वेगळी नाही. मध्यम लांबीच्या धाग्याच्या कापसाला ७१२१ आणि लांब धाग्याच्या कापसाला ७५२१ रुपये प्रतिक्विंटल हमीभाव आहे. पण, बाजारात कापूस पाच हजार ते सहा हजार रुपयांवर आहेत. विदर्भ आणि मराठवाड्यात कमी दरामुळे शेतकऱ्यांनी कापूस विक्री थांबविली आहे. मुगाला

८६८२ रुपये प्रतिक्विंटल हमीभाव आहे. पण, शेतकऱ्यांना जेमतेम ६९२६ रुपये प्रतिक्विंटल दर मिळत आहे. यंदा उडीद पिकांची पेरणी कमी झाली होती. बाजारात नवे उडीद अत्यंत कमी प्रमाणावर येत आहे. दिलासादायक बाब इतकीच की उडदाचा हमीभाव ८११३ रुपये प्रतिक्विंटल असून, सध्या मिळणारा दर ८५०० रुपये आहे. इथेच ल निर्मितीसाठी मक्याचा वापर वाढल्यामुळे मका तेजीत होता. पण, सध्या मक्याला प्रतिक्विंटल २००० ते २१०० रुपये दर मिळत आहे. मक्याचा हमीभाव २२२५ रुपये प्रतिक्विंटल आहे.

लोकसभेला २ लाख ३१ मतं घेऊनही पराभूत, अपक्षाचा

भाजपला पाठिंबा, एका भेटीने सामना पलटला

■ मुंबई : विशाल कारंडे
मुरबाड विधानसभा निवडणुकीत जिजाऊ संघटनेचे निलेश सांबरे यांनी भाजप उमेदवार किसन कथोरे यांना आपला पाठिंबा जाहीर केला आहे. कल्याण तालुक्यातील निंबवली गावात दोन्ही नेत्यांची भेट असून यावेळी आपण कथोरेच्या पाठीशी असल्याचं निलेश सांबरे यांनी जाहीर केलं. लोकसभा निवडणुकीत भिवंडी मतदारसंघातून निलेश सांबरे अपक्ष उमेदवार म्हणून रिंगणात होते. त्यांना वंचित बहुजन आघाडीने पाठिंबा

दरशिलवा होता. या निवडणुकीत त्यांनी तब्बल २ लाख ३१ हजार मतं घेतली होती, तर राष्ट्रवादी शरद पवार गटाचे बाळ्यामामा म्हात्रे यांनी भाजपचे

केंद्रीय राज्यमंत्री कपिल पाटील यांचा ६६ हजार मतांनी पराभव केला होता. सांबरे यांच्या जिजाऊ संघटनेचा मुरबाड आणि शहापूर भागात मोठा प्रभाव आहे. आता

सांबरे यांनी किसन कथोरे यांना थेट पाठिंबा जाहीर केल्यामुळे कथोरेच्या विजयाचा मार्ग सुकर झाल्याचं बोललं जात आहे. त्यांच्याविरोधात शरद पवारांच्या राष्ट्रवादीचे सुभाष पवार आहेत. मुरबाडमध्ये शुक्रवारी पार पडलेल्या बैठकीत जिजाऊ संघटनेने किसन कथोरे यांना विधानसभेसाठी पाठिंबा जाहीर केला. निंबवली गावात प्रचारनिमित्त असलेल्या किसन कथोरे यांची निलेश सांबरे यांनी भेट घेतली. यावेळी त्यांनी कथोरे यांना शुभेच्छा दिल्या आहेत.

वर्सोव्यात अल्पसंख्याक मतांवर भवितव्य, भाजपसाठी लढत कठीण

■ मुंबई : सम्यक कासार

वर्सांना विधानसभा मतदारसंघात गेली दोन वर्षे सलग निवडून आलेल्या भाजपच्या आमदार भारती लव्हेकर यांना यंदा ही निवडणूक जिंकण्यासाठी मोठी मेहनत घ्यावी लागणार आहे. गेल्या लोकसभा निवडणुकीत शिवसेना (उद्धव ठाकरे) पक्षाचे उमेदवार अमोल कीर्तिकर यांना तब्बल २१,०९० मतांची आघाडी मिळवून देणाऱ्या या मतदारसंघात मोठ्या प्रमाणात असलेल्या मुस्लीम मतदारांच्या हाती लव्हेकर यांचे भवितव्य आहे. उद्धव ठाकरे यांनी हारून खान यांना रिंगणात उतरवून ही

जागा आपल्या खािशात पडावी, असा प्रयत्न केला आहे.

२००८ मध्ये झालेल्या मतदारसंघ पुनर्रचनेनंतर हा मतदारसंघ अस्तित्वात आला. २००९ मध्ये ही जागा काँग्रेसकडे होती. मात्र, २०१४ मध्ये मोदी लाटेत लव्हेकर चांगल्या मताधिक्याने निवडून आल्या. लव्हेकर या मूळच्या दिवंगत आमदार विनायक मेठे यांच्या शिवसंग्राम पक्षाच्या. मात्र, २०१४ पासून त्यांनी भाजपच्या तिकिटावर निवडणूक लढविली आणि विजयी ठरल्या. २०१९ च्या निवडणुकीत एकत्रित शिवसेनेच्या राजुल पटेल

यांचा अधिकृत अर्ज बाद होऊन त्या अपक्ष उभ्या राहिल्या, हे लव्हेकर यांच्या पथ्यावर पडले. आता मात्र तशी स्थिती नाही. लव्हेकर

यांना लोकसभा निवडणुकीत महायुतीला मिळालेली मोठी पिछाडी कमी करण्यासाठी खूपच मेहनत घ्यावी लागणार

आहे. 'एमआयएम'चे रईस लष्करिया, महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेचे संदेश देसाई आणि शिवसेना (उद्धव ठाकरे) पक्षाचे बंडखोर राजू पेडणेकर यांच्यात होणाऱ्या मतांच्या विभाजनामुळे लव्हेकर यांना फारसा फायदा होईल, असे वाटत नाही. शिवसेना (एकनाथ शिंदे) पक्षाचे या मतदारसंघात फारसे प्राबल्य नाही. त्यामुळे लव्हेकर या किती मुस्लीम मते मिळविताने, यावर त्यांचे विजयाचे गणित अवलंबून आहे. लव्हेकर यांना यावेळी उमेदवारी मिळेल किंवा नाही, याबाबत शेवटपर्यंत साशंकता होती. अगदी शेवटच्या क्षणी

त्यांची उमेदवारी जाहीर झाली. उपविभागप्रमुख असलेल्या हारून खान यांना अल्पसंख्याक म्हणून उमेदवारीची संधी मिळाली आहे. अल्पसंख्याकांची किती मते घेण्यात त्यांना यश येते, यावर विजयाचे गणित अवलंबून आहे. या मतदारसंघात एक लाख सहा हजार (३८ टक्के) मुस्लिम, ६५ हजार (२३ टक्के) उत्तर भारतीय आणि त्या खालोखाल ५७ हजार (२० टक्के) मराठी, २२ हजार ७०० (आठ टक्के) गुजराती-मारवाडी, १४ हजार ६०० (पाच टक्के) दक्षिण भारतीय या मतदारांवर उमेदवारांची भिस्त आहे.

भाजपच्या मानगुटीवर मुस्लीम भयाचे भूत

लाडकी बहीण योजनेने सत्ताधारी महायुतीला विधानसभा निवडणुकीत बऱ्यापैकी सावरले असले तरी मुस्लीम समाजाने महाविकास आघाडीच्या बाजूने राहण्याचा निर्णय घेतल्यामुळे महायुतीचे नेते अस्वस्थ झालेले आहेत. वेगवेगळ्या मुस्लीम मतदार आपल्याजवळ नसल्याने सत्तेचा हातातोंडाशी आलेला घास गमवावा लागू शकतो, याची कल्पना महायुतीला विशेषतः भाजप श्रेष्ठीना आली आहे. म्हणूनच आता मुस्लीम मतदारांच्या एकजुटीला आव्हान देण्यासाठी भाजपने हिंदू मतदारांचे एकत्रिकरण सुरू केले आहे.

ठराविक मतदारसंघांमध्ये मुस्लीम मतदार निर्णायक भूमिका बजावत असतात. अशा ठिकाणी मुस्लीम समाजाने एकत्र येऊन एकगट मतदान केल्यास, त्याचा थेट फायदा महाविकास आघाडीला होतो, हे लोकसभा निवडणुकीत स्पष्ट झाले आहे.

धुळे लां वरसाभा

निवडणुकीत तर पाच विधानसभा मतदारसंघात भाजपचे उमेदवार डॉ. सुभाष भामरे पुढे होते, मात्र मुस्लीमबहुल असलेल्या मालेगाव विधानसभा मतदारसंघाने डॉ. भामरेच्या तोंडाशी आलेला विजयाचा घास हिरावून घेतला आणि या मतदारसंघात महाविकास आघाडीच्या डॉ. शोभा बच्छाव यांच्या गळ्यात विजयाची माळ पडली. याशिवाय अन्य अनेक ठिकाणी मुस्लीम मतदारांचा फटका भाजपसह महायुतीला बसला. त्यामुळे गृहमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या कृत्याला 'व्होट जिहाद' असे संबोधले आहे.

मुस्लीम समाजाच्या मांडीमध्ये महाविकास आघाडीला मत देण्याचे

फतवे निघाले आहेत, असेही फडणवीस यांनी स्पष्ट केले. इतकेच नाही तर, मतदानाच्या दिवशी जेथे नियोजित विवाह वा अन्य कार्यक्रम होते तेदेखील काही दिवसांसाठी पुढे ढकलण्यात आले आहेत, अशी फडणवीसांची माहिती आहे. महाराष्ट्रातील विधानसभा निवडणुकीत, मुस्लीम मतदार

तर भाजपचे गणित कोलमडू शकते.

त्यासाठीच मोदींना हिंदू मतदारांना एकत्र आणण्यासाठी बटिंगे तो कटिंगेचे आवाहन करावे लागत आहे. याचा उद्देश स्पष्ट आहे. मुस्लीम समाजाच्या एकजुटीला हिंदू मतदारांच्या अधिक मोठ्या एकजुटीने प्रत्युत्तर देणे. या वक्तव्यातून हिंदू मतदारांना संबोधित करण्याचा हेतू दिसून येतो. हिंदू समाज अनेक जाती, पोटजाती आणि सांस्कृतिक गटांमध्ये विभागलेला आहे.

मात्र, भाजपच्या राजकारणातील एक प्रमुख ध्येय हिंदू मतदारांची जातीय भेदभाव न करता एकजूट साधणे हे आहे. भाजपला ठाऊक आहे की, मुस्लीम समाजाच्या एकगट मतदानामुळे महाविकास आघाडीला वाढत चाललेल्या पाठिंब्याला उत्तर म्हणून हिंदू मतदारांची एकजूट हाच प्रभावी मार्ग ठरू शकतो. या ध्येयासाठी 'एक हे तो सेफ हे' ही कल्पना पुढे केली जात आहे. ध्रुवीकरण हे भारतीय राजकारणाचे एक महत्त्वाचे साधन आहे. १९८० च्या दशकापासून बाबरी मशीद-रामजन्मभूमी विवाद, गुजरातचे २००२ मधील दंगे आणि त्यानंतरच्या निवडणुकांमध्ये धर्माच्या आधारावर मतांचे ध्रुवीकरण होत आले आहे. बटिंगे तो कटिंगे हे विधान हा ध्रुवीकरणाच्या प्रयत्नाचा भाग आहे. हिंदू मतदारांना 'धर्माच्या आधारावर एकत्र

राहिल्यानेच सुरक्षितता आणि स्थैर्य मिळेल', हा संदेश देणे, ही या घोषणेमागील कल्पना आहे.

मोदींनी या विधानातून मुस्लीम समाजाच्या एकगट मतदानावर अप्रत्यक्षरित्या टीका केली आहे आणि हिंदू मतदारांना त्याचा प्रतिकार करण्यासाठी एकत्र येण्याचे आवाहन केले आहे. त्याचा परिणामही आता वेगवेगळ्या मतदारसंघात दिसत आहे. आजवर भाजपला नाकारणारे मतदारही मुस्लिमांना ठरवलेला आमदार नको म्हणून एकत्र येत आहेत. महाराष्ट्रातील हिंदू समाज अनेक जातीय विभागांमध्ये विभागलेला आहे. मराठा, ओबीसी, दलित, वंजारी, धनगर आणि इतर भाजपला माहिती आहे की, या गटांमध्ये एकता नसेल, तर मुस्लीम मतदारांचा प्रभाव अधिक तीव्र होईल.

'एक हे तो सेफ हे' या विधानातून भाजप हिंदू समाजातील जातीभेद दूर करून एकत्र येण्याचे आवाहन करत आहे, मात्र यामुळे निवडणुकीचे स्वरूप अधिक तीव्र आणि धार्मिक रंगाने रंगण्याची शक्यता आहे. भारतासारख्या बहुविध देशात, अशा रणनीतीमुळे सामाजिक सलोख्यावर नकारात्मक परिणाम होऊ शकतो. तरीही, निवडणुकीतील राजकीय समीकरण या घोषणेमुळे कशी बदलतात, हे पाहणे महत्त्वाचे ठरेल.

वाजपेयींचा कित्ता गिरवा

क्राडा आणि राजकारण ही खरे तर दोन वेगळी क्षेत्रे. मात्र, राजकारण सर्व क्षेत्रांना व्यापणारे असते आणि क्राडा क्षेत्रही त्याला अपवाद नाही. खेळात राजकारण असते; परंतु खेळाच्या मैदानातूनही राजकीय डावपेच लढविले जात असतात. हे केवळ स्थानिक किंवा राष्ट्रीय राजकारणापुरतेच मर्यादित नाही; तर आंतरराष्ट्रीय राजकारणासाठीही लागू पडणारे आहे. भारत आणि पाकिस्तान यांच्यात क्रिकेटवरून सध्या सुरू असलेली चर्चा ही अशा प्रकारे खेळ आणि राजकारण या दोहोंना व्यापणारी आहे.

दोन्ही देशांत क्रिकेट हा काही राष्ट्रीय खेळ नाही; परंतु दोन्हीकडे तो सर्वाधिक लोकप्रिय खेळ आहे. मात्र, हे दोन संघ क्वचितच आमने सामने येतात; कारण सध्या ते परस्परांशी खेळत नाहीत. विश्व करंडक, आशिया करंडक किंवा 'चॅम्पियन्स करंडक' यांसारख्या 'आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट कौन्सिल'च्या (आयसीसी) स्पर्धांमध्ये ते एकमेकांच्या विरोधात खेळतात.

दोहोंमधील क्रिकेटचे संबंध या गोंठणबिंदूपर्यंत येण्याचे कारण आहे, ते पाकिस्तानच्या भारतविरोधी कारवाया. भारतविरोधी दहशतवाद्यांना सर्व प्रकारची मदत पाकिस्तान करीत असून, त्यांच्याद्वारे त्याने भारतात छुपे युद्ध छेडले आहे. हा दुटप्पीपणा थांबवावा, यासाठी भारताने त्याच्याबरोबरीत सर्व संबंध किमान पातळीवर आणले आहेत. दहशतवाद आणि शांततेच्या वाटाघाटी एकाच

वेळी होऊ शकत नाहीत, ही भारताची यामागील भूमिका आहे. पाकिस्तानचे आजवरचे वर्तन पाहता ती चुकीची म्हणता येणार नाही.

म्हणूनच, पुढील वर्षाच्या सुरुवातीला होणाऱ्या चॅम्पियन्स करंडक क्रिकेट स्पर्धेसाठी भारतीय संघाला पाकिस्तान न पाठविण्याची भारतीय क्रिकेट नियामक मंडळाची (बीसीसीआय) भूमिका तर्कसंगत ठरते. मात्र, पाकिस्तानबाबतचे धोरण आणि खेळ यांमध्ये सरमिसळ करावी काय, असा

संबंधातील सुधारणा दृष्टिपात नाही; कारण पाकिस्तान पुरस्कृत दहशतवाद थांबलेला नाही. काश्मीर खोरे तुलनेने शांत असले, तरी गेल्या काही वर्षांत जम्मू भागातील दहशतवादी हल्ले वाढलेले आहेत. या हल्ल्यांचे कट पाकिस्तानात शिजले आहेत. मुंबईवरील २६/११ हल्ल्याचे सूत्रधार पाकिस्तान खुलेआम फिरत आहेत. जम्मू-काश्मीरसाठी लागू असलेले ३७०वे कलम रद्द केल्यानंतर पाकिस्ताने मोठा कांगवा केला आणि दोन्ही देशांतील व्यापारी संबंध एकतर पूर्ण थांबविले; ते अद्याप सुरू झालेले नाहीत. या पार्श्वभूमीवर भारतीय क्रिकेट संघाने पाकिस्तानाचा दौरा न करणे हा अतापर्यंतच्या धोरणाला पूरक ठरते. मात्र, भारताने तसे करावे काय? 'चॅम्पियन्स करंडक' ही आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा आहे. पाकिस्तानात दहशतवाद उफाळून आल्यापासून तिथे गेल्या २५ वर्षांत एकही आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट स्पर्धा भरलेली नाही. आपल्या देशातील दहशतवाद आटोक्यात आला असून, तिथे आता सामान्य परिस्थिती आहे, हे सांगण्यासाठी पाकिस्तानला ही स्पर्धा यशस्वी होणे फार महत्त्वाचे आहे. एकूण आठ देश या स्पर्धेत सहभागी होणार आहेत; परंतु भारताचा सहभाग सर्वांत महत्त्वाचा ठरतो. एकतर आंतरराष्ट्रीय क्रिकेटमध्ये सध्या भारतीय संघाचा दबदबा वाढला आहे. रोहित शर्मा, विराट कोहली, जसप्रीत बुमराह हे खेळाडू केवळ भारतातच नव्हे, तर पाकिस्तानातही प्रचंड लोकप्रिय आहेत.

धारावी प्रकल्प रद्द करणार! काँग्रेसचा 'मुंबईनामा' जाहीर

■ **मुंबई : राकेश गायकवाड**
महाविकास आघाडीच्या संयुक्त जाहीरनाम्यापाठोपाठ मुंबईकरांसाठी काँग्रेसकडून 'मुंबईनामा' घोषित करण्यात आला आहे. काँग्रेसने धारावी पुनर्विकासाचे आश्वासन देतानाच अदानीना देण्यात आलेले कंत्राट मात्र रद्द करण्यात येणार असल्याचे नमूद केले आहे. मच्छीमारांना पाच लाख रुपयांपर्यंतची कर्जमाफी देण्यात येईल आणि गेल्या तीन वर्षांपासून रखडलेल्या मुंबई महापालिकेच्या निवडणुका महाविकास आघाडी सरकार तीन महिन्यांत घेईल, असे आश्वासन काँग्रेसकडून देण्यात आले आहे.

धारावी पुनर्विकासात ५०० चौरस फुटांचे घर आणि ज्यांच्या उद्योग व व्यावसायिक जागा आहेत, त्यांनाही पुनर्विकासात जागा देण्यात येईल. या उद्योगांमधील मालाची निर्यात करण्यासाठी विशेष केंद्र निर्माण केले जाईल. मुंबई महानगर क्षेत्रात ५० हजारांहून अधिक इमारतीकडे भोगवटा प्रमाणपत्र नसून ते सहा महिन्यांत देण्यात येईल. मुंबई काँग्रेस अध्यक्षा आमदार वर्षा गायकवाड यांच्यासह काँग्रेसच्या वरिष्ठ नेत्यांच्या उपस्थितीत हा जाहीरनामा प्रकाशित करण्यात आला. काँग्रेसचे ज्येष्ठ नेते राहुल गांधी यांनी शिवसेनाप्रमुख बाळासाहेब ठाकरे

यांच्याविषयी गौरवोद्गार काढावेत, अशी टिप्पणी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी शिवाजी पार्क येथील सभेत

केली होती. त्यानंतर लगेच काँग्रेसच्या 'मुंबईनामा'वर बाळासाहेब ठाकरे यांचे इतरापेक्षा मोठे छायाचित्र छापण्यात आले आहे. पत्रकार परिषदेच्या

फलकावरही बाळासाहेबांचे मोठे छायाचित्र लावण्यात आले होते. काँग्रेसच्या ज्येष्ठ नेत्या सोनिया गांधी व प्रियंका गांधी यांचे छायाचित्र वापरण्यात आलेले नाही.

- जाहीरनाम्यातील आश्वासने**
- विधानसभेच्या पहिल्याच अधिवेशनात गृहनिर्माण सोसायट्यांवरील १८ टक्के जीएसटी कमी करून ५ टक्के करणार
 - भूमिपुत्रांना नोकऱ्यांत प्राधान्य
 - झोपडपट्टी व मुलींच्या शाळांमध्ये एक रुपयात सॅनिटरी नॅ पक्की

- महिलांसाठी सुरक्षित व परवडणारी वसतिगृहे
- मुंबईत हाताने होणारी साफसफाई थांबवून स्वयंचलित ड्रेन सफाई तंत्रज्ञान व कौशल्य विकास केंद्र स्थापणार
- बुद्ध विहाराना निधी देणार
- मुंबईतील ससून व माझगाव बंदरासह वरळी व वांद्रे येथे मत्स्य उत्पादन विपणन परिषदेची स्थापना
- कोळीवाड्यातील गावठाण क्षेत्रांचा विकास
- मुंबई पूर्व व पश्चिम उपनगरात सुपर स्पेशॅलिटी रुग्णालय उभारणार

रिझर्व बँकेला 'लश्कर-ए-तैयबा'च्या नावाने धमकी, कशी आणि कोणती धमकी दिली...

■ **मुंबई : प्रथमेश चव्हाण**
रिझर्व बँक ऑफ इंडियाला एक धमकीचा दूरध्वनी आला असून हा दूरध्वनी रिझर्व बँकेच्या ग्राहक महंत क्रमांकावर आला होता. फोनवर बोलणाऱ्या व्यक्तीने स्वतःला 'लश्कर-ए-तैयबा'चा विशेष कार्यकारी अधिकारी

होते. त्याप्रकारणी २० गुन्हे दाखल आहेत. गेल्यावर्षीही अफवांचे सुमारे १०० दूरध्वनी मुंबई पोलिसांना आले होते. यावर्षी जुलै महिन्यापर्यंत ३५ दूरध्वनी मुंबई पोलिसांना प्राप्त झाले आहेत. उद्योगपती मकेश अंबानी यांचे पुत्र अनंत अंबानी यांच्या विवाह सोहळ्यात बॉम्ब असल्याचे टीवीट करणाऱ्याला नुकतीच मुंबई पोलिसांनी गुजरातमधून अटक केली. हे टीवीट १३ जुलै रोजी करण्यात आले होते. दरम्यान, असल्याचा दावा केला. हा दूरध्वनी शनिवार सकाळी सुमारे १० च्या आला होता. फोनवर बोलणाऱ्या व्यक्तीने आपण लश्कर-ए-तैयबाचा सीईओ आहे, बँक बंद करा. मोटरगाडी धडक देणार आहे, अशीही धमकी दिली. घटनेचे गंभीर्य लक्षात घेऊन रिझर्व बँकेच्या सुरक्षा रक्षकांना माता रामाबाई मार्ग पोलीस ठाण्यात तक्रार दाखल केली. मात्र, हा एक खोडसळपणा असल्याचा पोलिसांना संशय आहे. पोलिसांनी याप्रकारणी गुन्हा दाखल करून तपासला सुरुवात केली आहे. यावर्षी विमानतळावर अनेक धमक्याचे संदेश आले

उरणच्या उमेदवारांना क्रीडांगण सुविधांचा विसर, मतदारसंघात खेळाच्या मैदानांचा अभाव

■ **उरण : विशाल कारंडे**
विकसनशील व राज्याची आर्थिक राजधानी असलेल्या मुंबईच्या नजीकच्या विधानसभा मतदारसंघाच्या निवडणुकीत एकाही उमेदवाराने संकल्प

करिअर करावे यासाठी प्रयत्नशील आहेत. त्यासाठी अनेक कष्ट घेतले जात आहेत. उरण मतदारसंघातही हीच स्थिती आहे. येथील विविध क्रीडा प्रकारांतील खेळाडूंना मुंबई किंवा नवी मुंबईत जावे लागत आहे. अनेकांना लांबवरचा प्रवास करून खेळाचा सराव करावा लागत आहे. त्यासाठी वेळ, पैसा खर्च होत आहे.

पनात उरण मतदारसंघातील खेळांची मैदाने तसेच क्रीडाविषयक अन्य सुविधांचा उल्लेखही केलेला नाही. या महत्त्वाच्या व आवश्यक सुविधेकडे लोकप्रतिनिधीचे दुर्लक्ष झाले आहे. एक विकसनशील मतदारसंघ म्हणून परिचित असलेल्या या मतदारसंघात खेळाच्या मैदानाचा अभाव आहे. या संदर्भात खेळाडू आणि खेळप्रेमींकडून खेद व्यक्त केला जात आहे. सध्या खेळाच्या माध्यमातूनच अनेकांचे भविष्य घडले आहे. आपल्या पाल्याने खेळात

मतदारसंघातील उरण, पनवेल आणि खालापूर तालुक्यांतील अनेक प्रकारच्या खेळात राष्ट्रीय व राज्य पातळीवर खेळाडूंनी आपले श्रेष्ठत्व सिद्ध केले आहे. अनेकांनी तर परदेशात जाऊन या मतदारसंघाचे नाव मोठे केले आहे. मात्र या मतदारसंघात सर्वसामान्य खेळाडूंना सराव करता येईल किंवा खेळ खेळता येईल असे एकही मैदान नाही. त्यामुळे राष्ट्रीय पातळीवरील खेळाडूंना मिळालेला क्रीडा प्रकारांचा सराव हा सरावास अयोग्य असलेल्या परिसरात आपला सराव करावा लागत आहे. यात महिला खेळाडूंना अनेक समस्यांचा सामना करावा लागत आहे.

उरण-करंजा मार्गाची दुरवस्था कायम

■ **उरण : प्रतिनिधी**
तालुक्यातील सर्वात मोठी ग्रामपंचायत आणि देशातील मोठ्या मच्छीमार बंदराला जोडणाऱ्या उरण ते करंजा मार्गाची दुरवस्था झाली आहे. त्यामुळे या मार्गावरून ये-जा करणारे हजारो नागरिक त्रस्त झाले आहेत. या मार्गाचे दुरुस्ती आणि रंदीकरणाचे काम हाती घेण्यात आले असून ते लवकरच पूर्ण करण्यात येईल, अशी माहिती

सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिली आहे. उरण शहर ते करंजा हा चार किलोमीटर लांबीचा महत्त्वाचा मार्ग आहे. या मार्गावरून उरण ते अलिबाग हा जलमार्ग आहे. तर नव्याने निर्माण झालेल्या

करंजा मच्छीमार बंदरात दररोज अनेक वाहने वाहतूक करीत आहेत. मात्र मार्गाच्या मधोमध रस्ता खोदण्यात आला आहे. रस्त्याच्या कडेला अनेक ठिकाणी खडी टाकल्याने वाहने त्यात फसून अपघात होण्याची शक्यता वाढली आहे. अशा प्रकारचा अपघात झाल्याने एक तरुणीचा मृत्यू झाल्याची घटना घडली. या मार्गावरील खड्ड्यांमुळे थुळीचाही त्रास सहन

करावा लागत आहे. उरण ते करंजा हा मार्ग जिल्हा परिषदेच्या अखत्यारीत आहे. मात्र त्याच्या दुरुस्तीचे काम सार्वजनिक बांधकाम विभागकडे देण्यात आले आहे. चार किलोमीटर लांबीच्या या मार्गाच्या रंदीकरण आणि दुरुस्तीसाठी चार कोटींचा निधी मंजूर झाला असून त्याचे काम सुरू आहे, अशी माहिती सा. बां. विभागाचे अतिरिक्त अभियंता नरेश पवार यांनी दिली.

कार्यकर्त्यांचा अतिउत्साह उमेदवाराच्या अंगलट आला; फटाक्यांच्या ठिणगीमुळे उमेदवाराचे केस जळाले

■ **मुंबई : सम्यक कासार**
विधानसभा निवडणुकीच्या प्रचाराचा आज शेवटचा दिवस आहे. त्यामुळे प्रत्येक उमेदवार आपापल्या प्रचारावर भर देत आहे. कार्यकर्त्यांचा उत्साहही शिगेला पोहोचला आहे. पण काही ठिकाणी कार्यकर्त्यांचा उत्साह हा नेत्यांच्या अंगलट येताना दिसत आहे. कल्याण पश्चिम विधानसभेतील तयार करण्यात आला होता. हा हार क्रेनच्या साहाय्याने त्यांच्या

त्यांच्या जीवावर बेतला. या घटनेचा व्हिडीओ आता व्हायरल होत आहे. या दुर्घटनेतून राकेश मुथा थोडक्यात बचावले असले तरी सदर दुर्घटनेचे गंभीर परिणाम होऊ शकले असते. राकेश मुथा रविवारी रात्री उशिरा प्रचार करत असताना भोईरवाडी परिसरात त्यांच्या स्वागतासाठी दीडशे किलो वजनाचा भव्य हार तयार करण्यात आला होता. हा हार क्रेनच्या साहाय्याने त्यांच्या

गळ्यात टाकण्यात आला. मात्र, हायसोबत लावलेल्या इलेक्ट्रिक स्पार्कर्स फटाक्यांची ठिणगी उडाली आणि ती मुथा यांच्या डोक्याला लागली. या

कारणाने त्यांच्या केसांनी पेट घेतला. मात्र, उपस्थित कार्यकर्त्यांनी तात्काळ हस्तक्षेप करून आग विझवली. यानंतरही राकेश मुथा कार्यकर्त्यांच्या गराड्यात राहिले. त्यांच्या हावभावामुळे त्यांना अधिक दुखापत झालेली नसल्याचे दिसून आले. सुदैवाने मोठी दुर्घटना टळली आणि कोणतीही जीवितहानी झाली नाही. प्रचाराच्या शेवटच्या दिवशी उमेदवारांच्या स्वागतासाठी कार्यकर्त्यांचा अतिरेकी उत्साह हा

धोका निर्माण करू शकतो, हेच या घटनेवरून दिसून आले. दरम्यान दोन दिवसांपूर्वीच राकेश मुथा यांचे बॅनर फाडल्यामुळे तणाव निर्माण झाला होता. महापालिका अधिकारी जाणूनबुजून बॅनर फाडत असल्याचा आरोप करून मुथा यांनी निषेध आंदोलन करत दोन तास टिठ्या दिला होता. गेल्या काही दिवसांपासून राकेश मुथा यांचे बॅनर वारंवार फाडले जात असल्याचा आरोप त्यांनी केला होता.

राज ठाकरेची उद्भव ठाकरेवर बोचरी टीका. 'गद्दार घरात बसला आहे, शिवसेना..'

■ **मुंबई : गणेश बागडे**
महाराष्ट्र विधानसभेची निवडणूक २० तारखेला पार पडणार आहे. आज प्रचाराचा शेवटचा दिवस आहे. या दिवशी राज ठाकरेंनी शिवडी या ठिकाणी सभा घेतली. या सभेत त्यांनी उद्भव ठाकरेचा उल्लेख खाष्ट सासू असा केला आहे. तसंच शिवसेनेचा खरा गद्दार तर घरात बसला आहे असे म्हणत टोलाही लगावला आहे. निवडणूक प्रचाराचा आजचा शेवटचा दिवस आहे. राज ठाकरेंनी शिवडी या ठिकाणी बाळा नांदगावकरांसाठी सभा घेतली. या सभेत त्यांनी उद्भव ठाकरेवर जोरदार टीका केली आहे. 'विधानसभा निवडणुकीसाठी मी ही शेवटची सभा घेतली आहे. ही सभा बाळा नांदगावकरसाठी आहे. येत्या २० तारखेला रेल्वे इंजिन या निशाणीवर बटण दाबून बाळा नांदगावकर यांना निवडून द्या.' असे आवाहन राज ठाकरेंनी केले आहे.

'बाळा नांदगावकरांना शिवसेना आणि भाजपाने जो पाठिंबा दिला आहे त्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो. खरंतर बऱ्याच मतदारसंघात आभार मानता आले असते पण जाऊ दे तो विषय. महाराष्ट्रात अनेक विषय खोळंबलेले आहेत. जबाबदार आहे.' अशी टीका राज ठाकरेंनी केली. मुख्यमंत्री कायच, ती माळ गळ्यात घालायची म्हणून शिवसेना राष्ट्रवादी काँग्रेस आणि काँग्रेसबरोबर जाऊन बसली. हे कुठलं राजकारण आहे? मी देशाच्या राजकारणात आजवर

आणायला सांगितले होते. ते खाली आले सुद्धा. उद्भव ठाकरे मुख्यमंत्री असताना हा निर्णय घेतला गेला. त्यांच्या सरकारने १७ हजार मनसैनिकांवर केसेस टाकल्या. कारण काय? तर ते सगळे हनुमान चालीसा म्हणणार होते म्हणून. मला आठवतंय बाळासाहेबांनी त्यांच्या एका भाषणात सांगितलं होतं की मशिदीवरचे भोगे खाली आले पाहिजेत. ती गोष्ट राज ठाकरे करून दाखवत असेल तर उद्भव ठाकरे आडवा येतोच कसा? असा प्रश्न राज ठाकरेंनी विचारला आहे. 'काँग्रेसच्या राहुल गांधीला अन्वकल नाही, काँग्रेस स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांचा अपमान करते. वर्षा गायकवाड राहुल गांधींना शिवछत्रपतींची प्रतिमा देत होत्या त्यांनी त्याकडे बघितलं आणि तोंड फिरवलं. महाराजांची प्रतिमा ज्या माणसाला घ्यायला लाज वाटते त्यांच्याबरोबर जाऊन हे (उद्भव ठाकरे) बसले आहेत.

का बसले? स्वतःचा स्वाथ.' असे राज ठाकरे म्हणाले. एका माणसाने सगळ्या पक्षाची वाट लावली. अनेक लोक निघून गेले, त्यांना हे म्हणतात गद्दार आहेत. गद्दार तर घरात तिथे बसला आहे, ज्याने पक्षाशी गद्दारी केली. एक उदाहरण देतो. एक कुटुंब असतं त्यात तीन मुलं असतात. पहिल्या मुलाचं लग्न होतं सून घरात येते. सासूबाईंशी भांडण सुरु होतं. त्यामुळे तो मुलगा म्हणतो जाऊदेत आपण वेगळं होऊ. मग ते दोघं वेगळे होतात. लोक म्हणतात आज कालच्या मुली घरात आल्या की नीट बोलायला नको, काही करायला नको, आता वेगळे झाले आहेत. दुसऱ्या मुलाचं लग्न होतं सून घरात येतं, सासूबाईंशी भांडण सुरु होतं. वाद सुरु होतात. दुसरा मुलगाही घर सोडून जातो. तिसरी सून येते. तिसऱ्या सुनेचंही सासूशी भांडण होतं.

उद्योग ठाकरे राज ठाकरेला आडवा येतोच कसा? मी मशिदीवरचे भोगे खाली

शिक्षण संस्थेच्या नावाखाली औद्योगिक भूखंडावर डोळा, मंत्री अब्दुल सत्तार यांच्या खेळीस अधिकाऱ्यांच्या सजगतेमुळे चाप

■ **छत्रपती संभाजीनगर / ठाणे : तुषी गोरे**
छत्रपती संभाजीनगर शहरातील चिकलठाणा आणि वाळुज या दोन औद्योगिक वसाहतीमधील ३४ व ३५ हजार चौरस मीटरचे दोन भूखंड नॅशनल एज्युकेशन संस्थेस धावेत, याविषयी अल्पसंख्याक मंत्री अब्दुल सत्तार यांनी विधानसभा निवडणुकीपूर्वी सादर केलेला प्रस्ताव महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अधिकाऱ्यांनी फेटाळून लावला आहे. १० नोव्हेंबर रोजी झालेल्या या बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार हा प्रस्ताव नियमबाह्य असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. या निमित्ताने, औद्योगिक वसाहतीमधील जागांवर सत्तार यांनी डोळा ठेवून हालचाली केल्याची कागदपत्रे समोर आली आहेत. विविध ठिकाणांच्या जमीन प्रकरणांत अधिकार कक्षा ओलांडून हस्तक्षेप केल्याप्रकरणात सत्तार यांना न्यायालयात माफी मागावी लागली होती. तसेच दिलावर बेग या एकाच तक्रारदार

वसाहतीमध्ये क्र. २०, १०, ४७, ४४, २२ व ५२ मधील खुली अशी एकत्रित ३५ हजार चौरस मीटर जागा क्रीडांगणासाठी आणि वाळुज औद्योगिक क्षेत्रातील ४७ / २, ४१, ४२ व ४५ मधून ३५ हजार चौरस मीटर जागा शैक्षणिक प्रयोजनासाठी मागितली होती. क्रीडांगणासाठी औद्योगिक वसाहतीत मोकळ्या जागेचा दर नाममात्र एक रुपया असतो. मात्र, अशा प्रकारे क्रीडांगणास जागा देताना केंद्र किंवा राज्य सरकारच्या मान्यताप्राप्त संस्थांशी संबंधित संस्थेचे संलग्नकरण आवश्यक असते. तो निकष सत्तार यांच्या संस्थेकडे नव्हता. अन्यथा प्रचलित दराच्या पाच टक्के दराने ही जागा त्यांना मिळू शकली असती. चिकलठाणा औद्योगिक वसाहतीमध्ये घेण्यात आलेल्या जागांवर सत्तार यांनी डोळा ठेवून हालचाली केल्याची कागदपत्रे समोर आली आहेत. विविध ठिकाणांच्या जमीन प्रकरणांत अधिकार कक्षा ओलांडून हस्तक्षेप केल्याप्रकरणात सत्तार यांना न्यायालयात माफी मागावी लागली होती. तसेच दिलावर बेग या एकाच तक्रारदार

गावी जाणाऱ्या मतदारांना रोखण्याचे मोठे आव्हान; ऐरोली, बेलापूरमध्ये उमेदवारांची कसरत

■ **नवी मुंबई : धनश्री सट्टा**
बेलापूर व ऐरोली या दोन्ही मतदारसंघात यंदा अत्यंत चुरशीच्या लढती होणार असून यंदा मोठ्या फक्त बदलाच्या घडामोडी घडल्या आहेत. त्यामुळे निवडणुकांना अधिक रंगत आली असून मतदानाच्या दिवशी आपल्या मूळ गावच्या मतदारसंघात जाणाऱ्या मतदारांना रोखण्याचे अवघड काम नवी मुंबईतील उमेदवारांना करावे लागणार असल्याचे चित्र आहे. दोन्ही मतदारसंघांत माथाडी

कामगारांची मतदारसंख्या मोठी आहे. बेलापूर ते ऐरोली-दिघापर्यंत माथाडी कामगार मोठ्या प्रमाणात राहत असून माथाडी मतदार हे मतदानासाठी आपल्या मूळ गावी जातात. यंदाच्या निवडणुकीतही माथाडीचे नेते व माथाडीशी संपर्क असलेले पश्चिम महाराष्ट्रातील अनेक नेते निवडणुकीच्या रिंगणात आहेत. अनेकांनी निवडणुका जाहीर होण्याच्या आधीच नवी मुंबईत आपल्या मूळ गावच्या मतदारसंघातील मतदारांचे मेळावे

नवी मुंबईत घेतले होते. २० तारखेला होणाऱ्या मतदानासाठी मूळ गावी जाण्यासाठी उमेदवारांनी वाहनांचीही सोय केली आहे. त्यामुळे अता नवी मुंबईत माथाडी मतदारांना थांबवण्यासाठी नवी मुंबईतील उमेदवारांना मोठी कसरत करावी लागणार आहे. नेरुळ, सानपाडा, तुर्भ, वाशी, कोपरखैरणे, घणसोली ते अगदी ऐरोलीपर्यंतच्या पट्ट्यात मोठ्या प्रमाणात माथाडी कामगार रहातात.

या माथाडी कामगारांची नाळ आपल्या मूळ गावाशी व तेथील आमदारांशी जोडलेली आहे. पश्चिम महाराष्ट्रात माथाडी कामगारांशी जवळील असलेले माथाडीचे नेते शशिकांत शिंदे हे कोरगाव, मकरंद पाटील हे वाई-खंडाळा-महाबळेश्वर, संजय पाटील हे भोर, शंभूराजे देसाई हे पाटण, शिवेंद्र राजे भोसले हे सातारा, तर पृथ्वीराज चव्हाण हे कराड मतदारसंघातून निवडणूक लढवत आहेत. त्यामुळे या मतदारसंघातील आपले मूळ मतदार हे गावी मतदानाला आणण्यासाठी जवळजवळ या सर्वच उमेदवारांनी वाहनांची सोय केली आहे.

त्यामुळे नवी मुंबईतील बेलापूर व ऐरोली मतदारसंघातून मूळ गावी मतदानासाठी जाणाऱ्या मतदारांना रोखण्याचे काम दोन्ही मतदारसंघातील उमेदवार कसे करणार असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. यंदाची निवडणूक ही मोठ्या फरकाने नाही तर अत्यंत कमी मताच्या फरकाने निवडणुकीचे निकाल पाहायला मिळणार आहेत. त्यामुळे गावी मतदानासाठी जाणाऱ्या मतदारांना रोखणे मोठे आव्हान ठरणार आहे.

नवी मुंबईत राहणाऱ्या माथाडी कामगारांची नाळ ही आपल्या मूळ गावाशी व आमदारांशी जोडली गेली आहे. त्यामुळे ते मतदानासाठी गावी जाणार हे निश्चित आहे. वाशी, कोपरखैरणे, घणसोली विभागांत माथाडी कामगारांची संख्या खूप मोठी आहे. माथाडी कामगारांशी जवळचा संपर्क असलेले पश्चिम महाराष्ट्रातील नेते आमदारीला उभे आहेत. त्यामुळे माथाडी कामगार मतदानासाठी गावी जाणार हे निश्चित मानले जात आहे.

